

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Yol polisini
söyən xanım
sürücü həbs
edildi
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 sentyabr 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 171 (8307) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan və Türkiyə liderləri
Naxçıvanda görüşdü

Dünyaya birlik
mesajları;
Qars-Naxçıvan dəmir
yoluna dair niyyət
protokolu imzalandı

yazısı səh.3-də

Şuşa 2024-cü il üçün İslam
dünyasının mədəniyyət
paytaxtı seçildi

yazısı səh.2-də

Əliyevin mükəmməl
Xankəndi strategiyası - bənd-bənd
reallaşan reintegrasiya

yazısı səh.7-də

Azərbaycan cəmiyyəti sülh
müqaviləsini dəstəkləyir - sorğu

yazısı səh.12-də

Parlamentdə Qərbi Azərbaycanla
bağlı dinləmələrdə ilginclər

yazısı səh.9-də

Rusiya XİN: "Paşinyan siyasi
uğursuzluqlarına görə Moskvanı
günahlandırmaq istəyir"

yazısı səh.15-də

Bakı-İrəvan sülh anlaşması
yaxınlaşır? - Paşinyan, nəhayət,
"A"dan sonra "B" deyəcəkmi...

yazısı səh.12-də

Bakının Qarabağdakı erməni icması
arasından seçəcəyi təmsilçi - ad bəllidir?

yazısı səh.6-də

Xankəndidə hüquqi dövlət
quruculuğu başlanır - marionet
rejimi gorbagor oldu...

yazısı səh.13-də

Nazir: "Qaz 2050-ci
ildən sonra əsas enerji
mənbəyi olacaq"

yazısı səh.2-də

"AVROPALI İSLAMOFOLAR ERMƏNİSTANI MÜHARİBƏYƏ

HAZIRLAYIR!" - ŞOK İDDİA: PAŞINYAN "B" DEYƏCƏKMİ...

Şarl Mişelin adamının İrəvan səfərinin ilginclik
pərdəarxası; Ermənistanı vəd edilən "European
Peace Facility" proqramının "astar üzü"ndə nə var?..

musavat.com
Təgrül İsmayil

yazısı səh.8-də

Hökumətin dollar planı

açıqlandı: realdır mı? - təhlil

Rəşad Həsənov: "İnflyasiya manatın alıcılıq
gücünü getdikcə azaldır"

yazısı səh.10-də

Ramin
Məmmədov
Xocalıda
Qarabağın erməni
sakinlərinin
təmsilçiləri ilə
görüşdü

yazısı səh.4-də

Nəcməddin
Sadıqova
"otkat"ların 15
faizi verilməmiş -
məhkəmədə
şok ifadə

yazısı səh.2-də

Ramil Məmmədli:
"Antiterror tədbiri
ilə Azərbaycan 10
noyabr bəyanatının
4-cü bəndini də
özü icra
etmiş oldu"

yazısı səh.5-də

Nəcməddin Sadıkova “otkat”ların 15 faizi verilmiş - məhkəmədə şok ifadə

Bakı Hərbi Məhkəməsinə Müdafiə Nazirliyinin Mənzil İstismar İdarəsinin sabiq rəisi, polkovnik Fikrət Mirzəyevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, sentyabrın 25-də hakim Camal Ramazanovun sədrliyi ilə baş tutan prosesdə təqsirləndirilən şəxsin vəkili İntiqam Hacıyev vəsatətlə çıxış edib. O, məhkəmə iclasının qapalı keçirilməsini istəyib. Deyib ki, cinayət işi üzrə Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşları ifadə verib, onların ifadələrində dövlət sirri təşkil edən məlumatlar var. Vəkil bu məlumatları hərbi hissələrin adı, ünvanı ilə izah edib.

Prokuror Vüsal Mehəliyev isə vəsatətin təmin edilməməsini istəyib. O bildirib ki, işdə dövlət sirri təşkil edən heç bir məlumat yoxdur. Hakimlər vəsatəti təmin etməyib.

Daha sonra şahid qismində **Rəhim Laçınov** ifadə verib. O qeyd edib ki, mənzil istismar idarəsinin əsaslı təmir bölməsinin rəisi vəzifəsində işləyib. İstintaqa verdiyi ifadəsini təsdiqləyən şahid bildirib ki, görülən təmir işlərinə nəzarət edib, xidmətlə bağlı Fikrət Mirzəyevin tabeliyində olub. Şahid söyləyib ki, şirkətlərə ödənilən pulların bir hissəsində məbləğlər şişirdilərək nağdaşdırılıb və geri qaytarılıb: “Pulları mən götürməmişəm, Fikrət müəllimə çatdırmışam. Pulların başqa şəxslərə verilməsindən xəbərim olmayıb. Həmin pullardan Nizami Məmmədova çatdığını dəqiq bilməmişəm, bunu Fikrət müəllimdən eşitmişəm. Başqa şəxslərin adlarını eşitməmişəm”.

Prokurorun suallarını cavablandıran şahid deyib ki, Müdafiə Nazirliyinin sabiq Baş Qərargah rəisi Nəcməddin Sadıkova necə faizinin çatmasını bilməyib.

Məhkəmədə elan olunan, onun istintaqa verdiyi ifadəsindən isə məlum olub ki, şirkətlərdən şişirdilmiş qiymətlər üzrə geri qaytarılan pulların 3 faizi Fikrət Mirzəyevə, 3 faizi Nizami Məmmədova, 15 faizi isə Nəcməddin Sadıkova çatıb.

Şahid istintaqa verdiyi ifadəsində fərqli danışmasının səbəbini belə izah edib: “Gördüm ki, Fikrət müəllim belə ifadə verib. Mən də belə ifadə verdim”.

Daha sonra şahid suallara cavab olaraq deyib ki, ona həmin pullardan heç bir faiz çatmayıb: “Şirkətlər mənə qonaqlıq verirdi. Amma konkret rəqəm olmayıb. Cibxərcliyi veriblər”.

Bundan sonra Maliyyə və Büdcə İdarəsinin sabiq rəisi general-mayor Nizami Məmmədov şahid qismində ifadə verib. Onun sözlərinə görə, ittihamda yazılıb ki, Fikrət Mirzəyev 3 dəfəyə ona ümumilikdə 369 min manat verib: “Amma bu düzgün deyil. Mənə pul çatmayıb. Mənzil istismarı idarəsi işlərini özləri görüblər. Bizimlə heç bir əlaqələri olmayıb. Onların özlərinin büdcələri olub. Özləri şirkətlərlə sifariş veriblər, iş görüblər”.

Daha sonra zərərçəkmiş qismində Maliyyə Nazirliyinin nümayəndəsi izahat verib. O, dövlətə dəymiş ziyanın ödənilməsini istəyib.

Növbəti proses oktyabrın 9-na təyin olunub.

İttihamda görə, cinayət işi üzrə 3 milyon 380 min manat ziyan var.

Şuşa 2024-cü il üçün İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı seçildi

Qətər Dövlətinin paytaxtı Doha şəhərində keçirilən İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin 12-ci Konfransında İCESCO-nun İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı proqramına mədəniyyət naziri Adil Kərimli Şuşanın 2024-cü il üçün İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtına namizədliyini təqdim edib.

Nazirlikdən APA-ya verilən xəbərə görə, konfrans iştirakçılarının yekdil rəyi ilə Şuşa 2024-cü il üçün İslam dünyasının paytaxtı elan olunub.

Qeyd edək ki, Şuşa şəhəri Azərbaycanın tarixi-mədəni, ictimai-siyasi həyatının mühüm mərkəzlərindən, o cümlədən İslam sivilizasiyasının simvollarından biri olub.

2022-ci il Azərbaycanda “Şuşa ili” elan edilib. Şuşanın mədəni həyatının canlanmasına dəstək məqsədilə musiqi festivalları, poeziya günləri, çoxsaylı yerli və beynəlxalq mədəni tədbirlər keçirilib. Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı (TÜRKSOY) Şuşanı 2023-cü il üçün Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edib.

Saad el-Kaabi

Nazir: “Qaz 2050-ci ildən sonra əsas enerji mənbəyi olacaq”

Təbii qaz uzunmüddətli perspektivdə və 2050-ci ildən sonra bir çox ölkədə əsas enerji mənbəyi olaraq qalacaq.

“APA-Economics”-in xarici mətbuata istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Qəterin energetika üzrə dövlət naziri Saad el-Kaabi Tokioda Yaşıl Keçid Həftəsinin nazirlər toplantısında çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, aşağı karbonlu enerji sektoruna hər hansı balanslaşdırılmış keçid təbii qazın cari və gələcək enerji kompleksinə inteqrasiyasını tələb edir. Təbii qaz mühüm amil olaraq qalmağa davam edəcək və bir çox ölkələrdə 2050-ci ildən sonra bir çox ölkədə uzun illər əsas istehsal gücləri üçün enerji mənbəyi kimi istifadə ediləcək.

Nazir vurğulayıb ki, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə zərurəti olsa da, bu, xüsusilə onların daimi olmadığı xarakterinə görə yeganə həll yolu deyil.

Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti uzadıldı

Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti uzadılıb. Buna dair Nazirlər Kabineti müvafiq qərar qəbul edib. Qərara əsasən, koronavirus (COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti 2024-cü il 2 yanvar saat 06:00-dək uzadılıb.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl karantin rejiminin müddəti 2 oktyabra qədər uzadılmışdı.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsini tərk edən erməni əsilli sakinlərin sayı 2906-ya çatıb

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsini tərk edən erməni əsilli sakinlərin sayı 2906-ya çatıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan Nazirlər Kabineti məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, insanların bütün gecəboyu keçidi baş tutub.

Saat 06:00-a olan məlumata görə, Qarabağın 2906 sakini Ermənistana daxil olub.

Xatırladaq ki, erməni əsilli şəxslərin Ermənistana sərbəst keçidi üçün şərait yaradılır.

Onlar özləri könüllü olaraq həm avtobuslarla, həm də şəxsi avtomobilləri ilə Qarabağı tərk edib Ermənistana gedirlər.

Son 1 həftədə 229 nəfər COVID-19-a yoluxub, 19 nəfər ölüb

Azərbaycanda koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son 1 həftədə (18-24 sentyabr) 229 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 132 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan APA-ya verilən məlumata görə, analiz nümunələri müsbət çıxan 19 nəfər vəfat edib.

Azərbaycanda indiyədək ümumilikdə 832 809 nəfər koronavirus infeksiyasına yoluxub. Onlardan 822 263 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 10 321 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 225 nəfərdir.

Ölkədə son həftə ərzində 3729, hazırkı dövrdə isə 7 684 217 test aparılıb.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sentyabrın 25-də Naxçıvana tarixi səfəri baş tutdu. Səfər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəvəti ilə həyata keçirilib.

Ərdoğanın Naxçıvan şəhərində rəsmi qarşılama mərasimi olub.

Daha sonra prezidentlər arasında təkbetək görüş keçirilib. Görüşdən sonra İğdir-Naxçıvan qaz kəmərinin təmələqyma mərasimi keçirilib. Bunun ardınca dövlət başçıları Qars-Naxçıvan dəmir yoluna dair niyyət protokolunu imzalayıblar. Prezidentlər Naxçıvan Bərpa-istehsalat hərbi kompleksinin açılışında iştirak ediblər.

İki qardaş ölkənin liderləri mətbuata bəyanatla çıxış ediblər.

APA xəbər verir ki, İlham Əliyev Ərdoğanla mətbuata birgə bəyanatı zamanı deyib: “Səfər zamanı imzalanmış sənədlər Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafına xidmət göstərəcək. İğdir-Naxçıvan qaz kəmərinin çəkilişi qardaşlıq münasibətlərimizin tarixində önəmli hadisədir və bizim əlaqələrimizə yeni təkan verəcək. Naxçıvanın enerji təhlükəsizliyini daha böyük ölçüdə təmin edəcək”.

Ali Baş Komandan bu fikirləri də səsləndirib: “Naxçıvan Azərbaycanın qədim diyarıdır, əfsuslar olsun ki, 1920-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən Qərbi Zəngəzur Azərbaycandan ayrılışdır və beləliklə, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında coğrafi bağlantı kəsilmişdir. Ermənistan Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətini aparmağa başlayanda Naxçıvana qarşı da onların ərazi iddiaları var idi. Burada da şiddətli döyüşlər gedirdi. Məhz o vaxt Azərbaycanın böyük oğlu Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə - o zaman o Naxçıvanın başçısı idi - Naxçıvan düşməni yerinə oturtdu və öz ərazisini qoruya bildi. O vaxt Naxçıvanın enerji təminatı Azərbaycanın əsas hissəsindən olduğu üçün Ermənistan bütün elektrik və qaz xətlərini kəsmişdi və Naxçıvan faktiki olaraq, mühasirədə idi: işıq yox, qaz yox, qışlar da çox soyuq keçirdi və 15 il Naxçıvan qazsız yaşamışdı. Ancaq 2005-ci ildə İran İslam Respublikası ilə imzalanmış anlaşmaya görə, mübadilə yolu ilə İrandan Naxçıvana qazın verilməsi təmin edilib. İğdir-Naxçıvan qaz kəmərinin çəkilişi isə ikinci xətt vasitəsilə Naxçıvana təbii qazın verilməsinə şərait yaradacaq”.

Ölkə rəhbəri onu da açıqlayıb ki, üç gün sonra Naxçıvanda Türkiyə və Azərbaycan vəzifəli şəxslərinin və beynəlxalq təşkilatların iştirakı ilə Türkiyə-Azərbaycan 3-cü Enerji Forumu keçiriləcək: “Əmi-

Azərbaycan və Türkiyə liderləri Naxçıvanda görüşdü - dünyaya birlik mesajları

Qars-Naxçıvan dəmir yoluna dair niyyət protokolu imzalandı; **Fazil Mustafa:** “Qarabağda olmayan problemləri dünya gündəminə daşıyanlara da bu səfər bir ismarış oldu”

nəm ki, bu forumun nəticələri uğurlu olacaq. Naxçıvanın qazı, petroli, nefti olmasa da, günəşi var. Naxçıvanda günəş elektrik stansiyalarının inşası ilə bağlı bizim böyük planlarımız var. Bu planlar gerçəkləşsə, Naxçıvan yaşıl enerji zonasına çevrilə bilər. Çünki burada həm günəş, həm külək, eyni zamanda, su elektrik stansiyalarının inşası üçün böyük potensial var. Gələcəkdə Naxçıvandan, ən azı, 1000 meqavat həcmində Türkiyəyə yaşıl enerji ixracı mümkün olacaq”.

“Əgər 3 il bundan əvvəl İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində biz işğala son qoymuşduqsa, bu ilin aprelin 23-də ərazi bütövlüyümüzü tam bərpa etmişdikse - Laçın istiqamətində Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd buraxılış məntəqəsini qoymaqla - 5 gün əvvəl biz suverenliyimizi tam təmin etdik, bərpa etdik. 24 saatdan da az müddətdə həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan ərazisində qanunsuz məskunlaşmış Ermənistan ordusu təslim oldu, bizim şərtlərimizi qəbul etdi və beləliklə, Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam təmin etdi. Əziz qardaşım, bu hadisə baş verəndə siz Amerikada, Nyu-Yorkda idiniz, BMT-nin Baş Assambleyasında iştirak edirdiniz və orada dünyanın ən ali kürsüsündən Azərbaycan dövlətinin maraqlarını ifadə edən ədalətli bəyanatlar vermişdiniz. Tamamilə beynəlxalq hüquqa əsaslanmış bəyanatlar vermişdiniz: Qarabağ Azərbaycan torpağıdır. Bu həm həqiqətdir, eyni zamanda beynəlxalq hüquqa tam uyğundur və Türkiyə tərəfindən göstərilən növbəti qardaşlıq addımıdır. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı

siz və bütün Türkiyə xalqı bizim yanımızda idi. Müharibənin ilk saatlarında “Azərbaycan yalnız deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır” deməyiniz bir çoxları üçün ciddi signal idi, mesaj idi. Azərbaycan xalqı bu siyasi və mənəvi dəstəyi heç vaxt unutmur və unutmayacaq”, - dövlət başçısı deyib.

“Beş gün keçməsinə baxmayaraq, artıq Azərbaycanın onun Qarabağa bölgəsinə, orada yaşayan erməni əhalisinə insani, humanitar yardımlar göndərilməyə başlayıb: yanacaq, dizel, benzin, ərzaq məhsulları, dərman preparatları və digər insani yardımlar edilir və bu bir daha onu göstərir ki, Qarabağ bölgəsində yaşayan insanlar milli mənsəbiyyətindən asılı olmayaraq, Azərbaycan vətəndaşlarıdır, onların təhlükəsizliyi, hüquqları Azərbaycan dövləti tərəfindən təmin ediləcəkdir”, - deyə İ.Əliyev qeyd edib.

Ali Baş Komandan deyib: “İki il bundan əvvəl uzun zaman davam edən işğaldan azad olunmuş Şuşa şəhərində Şuşa Bəyannaməsi - müttəfiqlik bəyannaməsi bizim münasibətlərimizi yeni müstəviyə qaldırdı, bu gün bu əlaqələr ən yüksək zirvədədir. Bütün istiqamətlər üzrə biz indi əlaqələrimizin çox fəal dövrünü yaşayırıq. Bu gün təməlini qoyduğumuz İğdir-Naxçıvan qaz xətti, vaxtilə biz sizinlə TANAP projesinin təməlini qoymuşduq, o xəttin açılışını bərabər etmişdik, bu gün isə Türkiyədən Azərbaycanın parçası olan Naxçıvana qaz kəmərinin inşası ilə bağlı işlərə start veririk, Qars-Naxçıvan dəmir yolunun inşasına dair niyyət protokolunun imzalanması da tarixi hadisədir. Əminəm ki, bu proje də uğurla həyata keçiriləcək və beləliklə, Orta koridorun bir

qolu kimi həm Azərbaycana, həm də Türkiyəyə, həm də digər ölkələrə xidmət göstərəcək”.

“Bütün bu tarixi layihələr bir də onu göstərir ki, bizim dövlətlərimiz nə qədər bir-birinə bağlıdır, bir-birinə yaxındır. Bir-birimizə dəstək verməklə eyni zamanda bölgə-səl məsələləri də düz istiqamətə yönləndirik. Yəni bizim müştərk maraqlarımız, çıxarlarımız ondan ibarətdir ki, bölgədə sülh, barış, əmin-amanlıq olsun. Müharibələr olmasın, ölkələrin ərazi bütövlüyü təmin edilsin və Azərbaycana göstərdiyiniz dəstək - həm İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı, həm ondan əvvəl, həm ondan sonra - məhz bu məqsəddə çatmaq üçün önəmli amildir, önəmli faktordur. Biz Azərbaycanda, həqiqətən, tarixi anlar, günlər, illər yaşayırıq. İkinci Qarabağ müharibəsi tarixi zəfərimiz, beş gün bundan əvvəl uğurlu əməliyyat nəticəsində suverenliyimizin bərpası tarixi hadisələrdir və haqlı olaraq, bununla qürur duyuruq”, - Prezident vurğulayıb.

“Türkiyədə prezident seçkilərdən sonra ilk səfərimi Şimali Kiprlə bərabər Bakıya gerçəkləşdirmişdim. İndi Naxçıvanda olmaqdan böyük məmnunluq duyuram”.

Bunu isə Ərdoğan mətbuata bəyanatında bildirib.

Türkiyə Prezidenti deyib ki, Naxçıvanda inkişafı qürurla müşahidə edib: “Naxçıvanın inkişafında böyük xidməti olan Heydər Əliyevi bir daha rəhmətlə yad edirəm”.

Şuşa Bəyannaməsinin ölkələrarası münasibətlərin müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldiyini söyləyən Ərdoğan deyib ki, Naxçıvan iqtisadiyyat, enerji xətləri baxımından böyük potensi-

ala malikdir: “Xəzərdən keçən Orta dəhlizin önəmi koronavirus pandemiyası və bölgəmizdəki savaqlar baxımından daha da üzə çıxıb. İğdir-Naxçıvan kəməri bölgənin də enerji təhlükəsizliyinə böyük töhfə verəcək”.

Ərdoğan Azərbaycanın son antiterror tədbirlərindən də danışıb: “Azərbaycan öz torpaqlarında bir antiterror tədbirləri həyata keçirmək məcburiyyətində qaldı. Əməliyyatın qısa müddətdə tamamlanması bizim üçün iftixar mənbəyidir. Şəhidlərə rəhmət, yaralıları şəfa diləyirəm. Müzəffər Azərbaycan Ordusunu ürəkdən təbrik edirəm. Son Zəfərlə birlikdə bölgədə normallaşma üçün yeni fürsət pəncərələri açılıb. Bu fürsətin dəyərləndiriləcəyinə ümid edirəm. Artıq Ermənistanın Azərbaycanın sülh əlini tutmasına və səmimi addımlar atmasına ümid edirəm. Hər zaman dediyimiz kimi, sülhün alternativi yoxdur. Bölgədə sülhün bərqərar olması üçün Ermənistandan müvafiq addımların atılmasını gözləyirik”.

Türkiyə Prezidenti deyib ki, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri dünyada bənzəri olmayan müstəsna bir mövqedədir: “Bir millət, iki dövlət olaraq əlaqələrimizi və əməkdaşlığımızı hər sahədə gücləndirmək üçün fəaliyyətimizi davam etdiririk. Azərbaycanlı qardaşlarımıza 6 fevral zəlzələsinin nəticələrinin aradan qaldırılmasına verdikləri güclü dəstək üçün bir daha şəxsim və millətim adına təşəkkür edirəm. Vənni, yoxunu avtomobilinin üzərinə yükləyib millətimizə yardım üçün yola çıxan qardaşlarımızın səmimiyyətini heç bir zaman unutmayacağıq”...

Düşmənlər də bu səfərlə bağlı qorxu və təlaş içərisində idilər.

“Ərdoğan məhz Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı əməliyyatı hazırlamaq üçün Naxçıvana səfər edib”.

Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, belə bir iddia Ermənistanın Konstitusiyaya Məhkəməsinin keçmiş aparat rəhbəri, Polşadakı keçmiş səfiri Edqar Kazaryan tərəfindən səslənib.

Əslən Naxçıvandan olan, Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa “Yeni Musavat”-a açıqlamasında səfərin böyük tarixi əhəmiyyətinə xüsusi yer ayırdı: “Ərdoğanın Naxçıvana gəlişinə təbii ki, öncədən, həm də yaxın zamanların razılaşdırılması kimi baxmaq lazımdır. Çünki burada ciddi şəkildə ölkədə situasiyanın dəyişməsi Naxçıvan məsələsinə xeyli aktuallaşdırdı. Bu səfər Naxçıvana kommunikasiya xətlərinin çəkilməsi, Naxçıvanın bölgədə xüsusi əhəmiyyətinin daha da diqqət mərkəzinə çatdırılması və dünyanın diqqətinin bu bölgəyə yönəlməsi baxımından olduqca vacib idi. Çox güman ki, Ərdoğan da bu istiqamətdə Naxçıvanın blokada məsələsinə gündəmə gətirəcək. Blokadada olan bir ərazidə müəyyən kommunikasiya xətlərinin açılması yönündə mesajlar verəcək. Çünki biz bir az Qarabağ məsələsi fonunda Naxçıvan məsələsinə dünya ictimaiyyətinin tam da menyusuna, onun müzakirəsinə çıxara bilməmişdik. Amma indi bu görüş hər bir diqqəti bura yönəldəcək. Azərbaycan Prezidentinin də Naxçıvana səfər etməsi, burada görüşlər keçirməsi çox böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu ərazidə birlikdə bir sıra infrastrukturun qurulması, Türkiyə ilə əlaqələrin daha da genişlənməsi baxımından faydalı müzakirələrin olacağı gözlənilən idi. Türkiyə Cümhurbaşqanı bir sıra açılış tədbirlərində də iştirak etdi. Burada əsas olan Naxçıvanın əhəmiyyətini bir daha diqqətə çatdırmaq idi. Blokada şəraitinin nə qədər acınacaqlı olduğunu göstərmək, eyni zamanda xırda məsələlərə görə Qarabağa böyük diqqət ayıran dünya güclərinə mövcud vəziyyəti çatdırmaq baxımından da bu səfərin xüsusi əhəmiyyəti var. Naxçıvanı görməməzlikdən gəlib, Qarabağda olmayan problemləri dünya gündəminə daşıyanlara da bu səfər bir mesaj oldu. Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələnin çıxışlarda diqqətə çatdırılması, Ermənistana verilən mesajlar da gözlənilən idi”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Musavat”**

Sabah - sentyabrın 27-si Azərbaycan xalqının Vətən savaşına başlamasının 3-cü ildönümüdür. Canlarını Qarabağ və ərazi bütövlüyümüz uğrunda qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də 2-ci Qarabağ müharibəsində düşmən bombardmanları nəticəsində həlak olmuş günahsız insanlarımızın anım günüdür. Tək təsəllimiz odur ki, onların da, şəhidlərimizin də qanı yerdə qalmadı.

Düşmən artıqlaması ilə cavabını aldı. Sentyabrın 27-dən başlayan və Böyük Zəfərə aparan, həqiqi mənada bölgənin taleyini dəyişən möhtəşəm 44 gün tarixə "qızıl hərf"lə yazıldı. Yenə məhz şəhidlərimiz, qazilərimiz, veteranlarımız hesabına və təbii ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ermənilərin mifik "məğlubedilməz ordusu" qısa zamanda darmadağın edildi, cəmi ay yarım ərzində düşmən kapitulyasiya sənədini imzalamalı oldu.

27 sentyabr Anım Günündə saat 12:00-da ölkə ərazisində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anılacaq. Şəhidlərimizin məzarları ziyarət olunacaq.

Ağlasıqmaz dərəcədə qısa bir müddətdə əldə edilən bu tarixi qələbə ilk növbədə, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin siyasi iradəsi və müzəffər Azərbaycan Ordusunun şücaəti ilə qazanıldı. Bu qələbə həm də Azərbaycan xalqının 30 il əvvəl əzilmiş qürurunu, özmini geri qaytarmış oldu.

Vətən müharibəsinin 2-ci il dönümündə - 1 il öncə hər kəs bu sualı verirdi - 3-cü ildönümünədək bayrağımızı separatçı ermənilərin qaldığı Xankəndinə, Ağdərəyə, Xocavəndə, Xocalıya, Əsgərana sanca biləcəyikmi? Həmin torpaqlarımızda yerləşmiş 10 min nəfərlik Ermənistan silahlı birləşmələrinin qalıqlarını, erməni terror qruplarını ərazimizdən çıxara biləcəyikmi?

Bu suallara məhz son bir həftədə Azərbaycan Ordusu aydınlıq gətirdi. Bir il öncə xəyal etdiklərimizi ordumuz həyata keçirdi - Ermənistan silahlı birləşmələrinin qalıqları, erməni terror qrupları 19 sentyabrda 24 saatlıq lokal antiterror tədbiri ilə diz çökdü, təslim oldu. Artıq bir neçə gündür onların tərk-silah edilməsi və Azərbaycan ərazisindən çıxarılması prosesi gedir. 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlanan

Anım Günü - Şərəf Günüdür!

O möhtəşəm gün - sabah Vətən müharibəsinin başlanmasından 3 il ötür

proses üçüncü ilində bütün ərazilərimizdə suverenliyi-mizin bərpası ilə yekunlaşmaqdadır.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov bu barədə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, hərbi eskalasiya 2020-ci ilin iyulunda Tovuzda Ermənistanın hərbi hücumu ilə başlamışdı:

"Həmin döyüşlər nəticəsində Azərbaycan Ordusunun generalı və bir qrup yüksək rütbəli zabitlərimiz şəhid oldu. Bu hadisə 30 ilə yaxın idi dolmaqda olan bardağın daşması üçün son damlalar rolunu oynadı - Azərbaycan xalqı küçələrə, meydanlara axışaraq "Yətar artıq, Ermənistanı birdəfəlik yerində oturtmalıyıq!" şüarını bütün dünyaya hayqırdı. Artıq o zaman göründü ki, Azərbaycan xalqı Vətən uğrunda savaşa tam hazırdır. Eləcə də dövlətimizin, Ordumuzun hazır olduğu bellidir. Ermənistanın təxribatları davam edirdi. 27 sentyabrda isə Ermənistan işğal olunmuş ərazilərimiz istiqamətindən genişmiqyaslı təxribatlara başladı. Azərbaycan dövləti, Ali Baş Komandan ordumuza döyüş əmri verdi. 30 ilə yaxın gözlədiyimiz Vətən savaşı başladı. Azərbaycan Ordusu, dövləti, xalqı, Ali Baş Komandanının tarix yazdığı günlər start götürdü. Bu tandem elə bir nəhəng tarix yazdı ki, dünya heyretə gəlmişdi. Azərbaycan Ordusu 21-ci əsrin ən müasir müharibəsini icra etdi. Həmin döyüşlər dünya hərbi tarixinə qızıl hərfərlə düşdü. Dünya PUA-larla, dronlarla aparılan müasir müharibəyə 44 gün ərzində

şəhidlik etdi. Bu savaş torpaqlarımızın azad edilməsinə gətirib çıxarmalı idi, elə də oldu. 44 günlük müharibədə Azərbaycan Ordusunun dünyanın güclü ordularından biri olduğunu dünya qəbul etdi. O zamandan bəri dünyanın bir çox dövlətlərində hərbi məktəblərdə, təlimlərdə Azərbaycan Ordusunun 44 günlük müharibədə nümayiş etdirdiyi taktika nümunə kimi göstərilir, onlardan istifadə edilir. Bu müharibə, bu qələbə Azərbaycan dövlətinin, xalqının dünyadakı yerini önəmli dərəcədə dəyişdi. Həmçinin xalqımızda, ordumuzda özünə inamı daha da artırdı. Müharibənin başlanmasından üç il keçir. Bu müddətdə ordumuz daha da güclənib, arsenalında müasir silahların sayı çoxalıb, xüsusi təyinatlı komanda briqadalarının sıraları genişlənib. Bütün bu amilləri və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli komandan kimi mövqeyini nəzərə aldığımız üçün də əmin idik ki, dövlət bayrağımız bütün ərazilərimizdə ucaldılacaq. Allah Vətən uğrunda canından keçən şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimizə cansağlığı versin. Onların 44 gündə Ermənistan ordusuna, dövlətinə vurduğu zərbənin təsirindən Ermənistan bu gün də çıxıb çıkmır. Qarabağda separatizm çökdürülür. Necə ki, 44 günlük müharibədə inandığ və qalib gəldik, elə də Azərbaycanın üçrəngli bayrağının Xankəndidə, Xocavənddə, Ağdərədə, Xocalıda, Əsgəranda ucaldılacağına da inandığ. İn-

mımızı Azərbaycan Ordusu 24 saatlıq əməliyyatla bir daha doğrultdu. 27 sentyabrdan başlayan Zəfər yolu, hər qarışından, hər anından qürur duyacağımız şərəfli tariximizdir. Milli birləşin, həmrəyliyin zirvədə olduğunu, bir xalq olaraq bütövlüyümüzü, iradəmizi, cəsarətimizi və qürur duyulması müsbət keyfiyyətlərimizi ən incə detallarına kimi ortaya çıxaran bir zaman kəsiyidir. Bu gün Vətənimizin bütövlüyü uğrunda canlarını qurban verən əziz şəhidlərimizin müqəddəs xatirələrini andığımız kimi, onların bizə miras qoyduqları dəyərlərin qorunmasının vacibliyini daha dərindən anlarıq. 27 sentyabrdan başlayan yol, Ali Baş Komandanın nümayiş etdirdiyi qətiyyət və diplomatik məharət, rəşadətli əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı ermənilərin və himayəçilərinin uydurduqları mifləri darmadağın etdi".

Deputat qeyd etdi ki, 27 sentyabrdan başlanan həmin 44 gün təkəcə ordumuzun, əsgər və zabitlərimizin şücaəti ilə yadda qalmadı, həm də bizim millətimizin birləşin, kiçikdən tutmuş böyüyə qədər bütün insanların həmrəyliyi ilə, hər kəsin öz imkanları, bacarığı ilə qələbəyə töhfə verdiyini gördük. Bu, çox qürurverici idi. Yəni həm ordu, həm xalq, həm də ölkə rəhbərliyinin, həmçinin xaricdə olan soydaşlarımızın birləşin zəfərə gətirib çıxardı. Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsi tariximizin ən böyük uğurlarındandır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ramin Məmmədov Xocalıda Qarabağın erməni sakinlərinin təmsilçiləri ilə görüşdü

2023 -cü il sentyabrın 25-də Xocalı şəhərində Qarabağın erməni sakinləri ilə təmaslar üzrə müəyyən edilmiş məsul şəxs Ramin Məmmədovun Qarabağın erməni sakinlərinin təmsilçiləri ilə növbəti görüşü keçirilib.

Bu barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası məlumat yayıb.

Konstruktiv mühitdə keçən görüşdə sentyabrın 21-də Yevlax şəhərində müzakirə edilmiş məsələlərin həlli istiqamətində atılan addımlardan, xüsusilə qısa müddətdə humanitar yardımın təminatı, yanacaq təchizatı və elektrik verilişinin bərpasından razılıq ifadə olunub.

Qarabağın erməni sakinləri ilə təmaslar üzrə məsul şəxs Ramin Məmmədov bundan sonrakı mərhələdə həyata keçiriləcək tədbirlər haqqında məlumat verib. Qeyd olunub ki, bəzi yaşayış məntəqələrində tənha vəziyyətdə müəyyən edilmiş erməniəsilli yaşlı sakinlərə ilkin tibbi yardım göstərilib və onlar həkim nəzarəti altında saxlanılırlar. Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin nümayəndələrinin həmin şəxslərlə görüşünə şərait yaradılması, onların ailə üzvlərinə və ya müvafiq tibb müəssisələrinə təhvil verilməsi təklif edilib.

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin sosial-humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərin həlli üzrə rəhbərlik etdiyi işçi qrupun üzvlərinin cari fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən etmək məqsədilə Xankəndi şəhəri də daxil olmaqla, ərazidə kommunal, səhiyyə xidmətləri və digər mülki fəaliyyətlə məşğul olan müvafiq nümayəndələrlə görüşünün təşkili və birgə işçi qrupunun yaradılması barədə razılıq əldə olunub.

Təklif olunub ki, Xankəndi şəhəri yaxınlığında və ya Xocalı istiqamətində qurulması təklif olunan səhra hospitalında səhiyyə xidmətləri Azərbaycan və erməniəsilli tibb heyəti tərəfindən birgə təşkil edilsin. Həmçinin Azərbaycan və erməni xidmət personalı tərəfindən mobil qida təminatı xidmətinin yaradılması təklif edilib.

Xroniki ağır xəstəliklərdən əziyyət çəkən və ya xüsusi cərrahiyyə əməliyyatına ehtiyacı olan şəxslərə zəruri tibbi yardımın göstərilməsinə hazırlıq ifadə olunub.

Bununla yanaşı, görüşdə Azərbaycan və erməniəsilli tibb işçilərindən ibarət səyyar birgə həkim briqadalarının formalaşdırılması, həmin briqadalar tərəfindən ucqar kəndlərdə tənha və tibbi xidmətə ehtiyacı olan şəxslərə xidmət göstərilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan erməniəsilli vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri və ictimai fəalları Bakıya və ya Azərbaycanın digər şəhərlərinə səfərlərinin təşkil edilməsi təklifi vurğulanıb və bu cür təşəbbüslərin vətəndaş cəmiyyəti dialoqu platformasının yaradılması, eləcə də etimad quruculuğu tədbirlərinin həyata keçirilməsi baxımından əhəmiyyətli olduğu qeyd edilib.

Görülmüş işlərin yekunlarının müzakirəsi və gələcək addımları müəyyənləşdirmək məqsədilə tezliklə növbəti görüşün keçirilməsi barədə razılıq əldə edilib.

Hazırda Qarabağda ermənilərin yaşadığı bölgədə silahsızlaşdırma davam etdirilir. Müdafiə Nazirliyinin sentyabrın 25-də yaydığı məlumatda deyilir ki, Qarabağ bölgəsində yerləşən mərmər zavodunun zirzəmisində gizlədilmiş xeyli sayda silah-sursat aşkar edilib. Qanunsuz fəaliyyət göstərmiş bu mülki təyinatlı obyekt uzun müddət hərbi məqsədlər üçün istifadə olunub. Burada müxtəlif çaplı atıcı silahlar, qumbaraatanlar, süngü bıçaqları, “Faqot” tank əleyhinə raket kompleksinin idarə olunan raketləri və digər döyüş vasitələri aşkar edilərək götürülüb.

Müdafiə Nazirliyinin digər rəsmi məlumatında Yuxarı Veysəlli kəndi istiqamətində müsadirə edilmiş silah-sursat aşkarlandığı açıqlanıb:

“Sentyabrın 24-də Qarabağ bölgəsindəki müxtəlif ərazilərdə növbəti döyüş texnikası, hərbi avadanlıqlar, həmçinin anbar kimi istifadə edilən mülki tikililərdən silah-sursat müsadirə edilib. Xeyli sayda raket, artilleriya mərmirləri və minalar olan anbarda, həmçinin müxtəlif çaplı döyüş sursatları da aşkar edilib. Qeyd edək ki, bölgədə silah, sursat və döyüş texnikasının müsadirəsi davam etdirilir”.

Müdafiə Nazirliyi gün ərzində bir neçə dəfə Qarabağda ermənilərin yaşadığı ərazilərdə aşkarlanan silah-sursatla bağlı məlumat yayır, videolar təqdim edir.

Digər bir məlumatda isə deyilir ki, Azərbaycanın Rusiya sülhməramlılarının nəzarət etdiyi ərazisindəki erməni yaraqlıları indiyədək 6 zirehli texnika, 1,2 mindən çox atıcı silah, tank əleyhinə vasitələr və daşınan zenit raket kompleksi (DZRK), habelə 130 minə yaxın döyüş

Ermənilər 3 il ərzində Qarabağa hücum məqsədli silahlar yığıb - hərbi ekspertdən açıqlama

Ramil Məmmədli: “Antiterror tədbiri ilə Azərbaycan 10 noyabr 2020-ci il bəyanatının 4-cü bəndini də icra etmiş oldu”

sursatı təhvil verib: “Hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə bağlı əldə olunmuş razılaşmalara uyğun olaraq, Qarabağın silahlı qüvvələri Rusiya sülhməramlılarının nəzarəti altında silah və hərbi texnikanın təhvil verilməsini davam etdirib. Sentyabrın 24-dək qeyd olunanlar təhvil verilib: 6 ədəd zirehli texnika, 1,2 mindən çox atıcı silah, tank əleyhinə silahlar və daşınan zenit raket kompleksi, 130 minə yaxın döyüş sursatı”.

“Döyüş əməliyyatlarının dayandırılması ilə bağlı əldə edilmiş razılaşmaya uyğun olaraq, Qarabağdakı erməni si-

lahlı birləşmələri silah və hərbi texnikanı təhvil verirlər. Sentyabrın 23-nə olan məlumata görə, 6 ədəd zirehli texnika, 800-dən çox atıcı silah, tank əleyhinə silahlar və zenit raket kompleksi, 22 minə yaxın döyüş sursatı təhvil verilib”, - məlumatda qeyd edilir.

“Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində davam edən cəmi 3 günlük tərk-silah prosesi göstərdi ki, bu region işğal altında olduğu illər ərzində hərbi anbarların, toplanan silah-sursatın sayına görə dünyanın ən hərbiəşdirilmiş zonasına və bölgəmizin barıt çəlləyinə çevrilib”.

Bunu **Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev** “X” platformasında qeyd edib. Hikmət Hacıyevin sözlərinə görə, Qarabağdakı əhəlinin sayına və ərazinin ölçülərinə görə regionun bu dərəcədə hərbiəşdiriləcəyi heç gözlənilmirdi. O bildirib ki, tərk-silah və demobilizasiya reintegrasiyanın əsas komponentləridir.

Hərbi ekspert Ramil Məmmədli “Yeni Müsavat”a deyib ki, Qarabağ işğal ediləndən sonra orada Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin

əlahiddə statuslu Ümumqoşun Ordusu yerləşdirilmişdi: “Bu ordu bütün komplektasiyalarda, bütün təyinatlarda silah-sursat və texnikalarla təchiz olunmuşdu. Həmin ordunun əsas təyinatı müdafiə, əməliyyatlar başlayan zaman hücumla meylli bölmələrdən təşkil olunmuşdu. Bu baxımdan, Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin Qarabağdakı hərbi birləşmələri 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra da itirdiyi mövqelərdəki silah-sursat və texnikaları yenidən komplektləşdirmək üçün hərəkətə keçib. Müharibədən sonra Laçın yolu üzərindən ta yol bağlanana qədər, Azərbaycan orada sərhəd-keçid məntəqəsi qurandan sonra silah-sursat və texnikaların daşınmasını həyata keçiriblər”.

Hərbi ekspert deyib ki, qarşı tərəfin əsas məqsədi torpaqları işğal altında saxlamaq olub: “Düşmənin həmin silah-sursat və texnikaları ərazilərimizi işğal altında saxlamaq, məqam düşəndə isə yenidən digər ərazilərin işğalını həyata keçirmək üçün toplamışdı. 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra 2023-cü ilə qədər Ermənistan Ümumqoşun Ordusunu müdafiə və hücumla meylli silah-texnikalarla təchiz

etmişdi. Ermənilərin 23 saat 43 dəqiqəlik antiterror əməliyyatına qədər işğal altında saxladıkları ərazilərimizdə bunca silah-sursat və texnika var. Həmin silah-sursat və texnikalar daha çox hücum üçün istifadə olunan hərbi təyinatlı vasitələrdir”.

Hərbi ekspert deyib ki, müsadirə olunan silah-sursat və texnikalardan da görünür ki, Ermənistan bütün istiqamətlərdə silahlanma işini davam etdirir: “Burada bir məqsəd olub - müharibə və müharibəyə meylli qüvvələri stimullaşdırmaq. Keçirilən antiterror əməliyyatının sonucu olaraq Ermənistanın bütün təkziblərinə baxmayaraq, ötən 3 il ərzində Qarabağdakı separatçıları silahlandırmaq-la məşğul olduğu təsdiqini tapıb. Antiterror əməliyyatı ilə Azərbaycan 10 noyabr 2020-ci il bəyanatının 4-cü bəndini də icra etmiş oldu. Həmin bənddə məhz bütün erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisindən çıxarılması, tərk-silah olunması nəzərdə tutulurdu. Bunu da Ermənistan tərəfi etməli idi, təəssüf ki, etmədilər, əksinə, Qarabağda erməniləri silahlandırmaqla məşğul oldular. Nəticə də göz qabağındadır. Cəmi 23 saata ağ bayraq qaldıraraq tərk-silah olmağa razılaşırdılar”.

□ **ƏLŞƏN MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

Sülhməramlılar tezliklə Qarabağdan çıxır? - Bakı və Moskva anlaşma içində

Hərbi ekspert: “Azərbaycan Rusiya sülhməramlı kontingentinin zamanı gələndə çıxmasının da heç bir problemsiz, Rusiya ilə əməkdaşlıq şəraitində baş verməsində maraqlıdır”

“Rusiya vasitəçilər arasında son söz demək hüququnu özündə saxlayıb. Putinlə Əliyev arasında söhbətə görə, indi vəziyyətin (Qarabağda - red.) həlli üçün Moskvanın köməyi ilə çox şey razılaşdırılır. Amma mən hesab edirəm ki, Moskva əgər təsdiqləyibse ki, Qarabağ Azərbaycandır və bu ərazidə baş verən hər şey Azərbaycanın daxili işidir, çox güman ki, sülhməramlı kontingent bu il ərazini tərk edəcək. Pəskov da bir gün əvvəl demişdi ki, “erməni soyqırımı” üçün heç bir zəmin görmür”.

Bu sensasion fikri rusiyalı tanınmış politoloq Sergey Markov söyləyib.

Öz növbəsində digər rusiyalı politoloq Leonid Radzixovski deyib ki, Rusiya Qarabağdan 2025-ci ildən tez çıxıb. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə o, Haqqın.az-a bildirib.

Onun qənaətinə, Azərbaycan bütün Qarabağ bölgəsinə nəzarəti bərqərar etdikdən sonra Rusiyanın Qarabağdakı sülhməramlı kontingentinin taleyi Moskva ilə danışıqlarda həll olunacaq: “Düşünmürəm ki, Azərbaycan öz ərazisində xarici qoşunların olmasında maraqlıdır və buna görə də yəqin ki, sülhməramlıların Qarabağı tərk etməsini istəyəcək. Digər tərəfdən, Rusiya qoşunları niyə Azərbaycan ərazisində olsun ki? Rusiya ordusunun mövcudluğu Azərbay-

cən və Türkiyə ilə daima intriqatınmış politoloq Sergey Markov söyləyib.

Onun sözlərinə görə, Kreml bunu yaxşı anlayır, ona görə də praktiki maraqlara söykənərək, təbii ki, Qarabağdan qoşunlarını çıxaracaq: “O ayrı məsələ ki, Rusiya öz kontingentini gücləndirmək üçün onları Ermənistandakı bazaya köçürə bilər. Lakin 44 günlük müharibə zamanı Rusiyanın Ermənistanla praktiki olaraq heç bir şəkildə kömək etməməsindən və Azərbaycanın Qarabağda son antiterror tədbirlərindən sonra Rusiya bazasının olması artıq Moskvanın Ermənistanın maraqlarını qorumağa hazır olması kimi şərh edilə bilər. Yəni lazımı gələrsə, Kreml İrəvana hərbi yardım göstərsin, bu olmayıb və olmayacaq. Ermənistanın qisas almaq istədiyi və bir müddət sonra Azərbaycana qarşı hərbi

əməliyyatlara başlayacağı kimi inanılmaz variantı fərz etsək belə, Rusiya yenə onu dəstəkləməyəcək, çünki Kreml üçün bu, Türkiyə ilə münafişəyə girmək demək olardı. Bu da Putin üçün qəbul ediləməzdir. Moskva ilə əlaqə saxlayan yeganə böyük siyasətçi və NATO ölkəsinin lideri olaraq Ərdəğanla münasibətlər Putindən ötrü son dərəcə dəyərlidir. Rusiyanın şübhəsiz ki, saxlamaq istədiyi yeganə şey Cənubi Qafqazda hərbi mövcudluğudur. Ki, heç kim Rusiyanın bu regionu tamamilə tərk etdiyini

deyə bilməsin. Putinin istədiyi də budur. Amma bu ona nəsis olacaqmı? Sual açıq qalır”.

İki rusiyalı analitikin proqnozu nə dərəcədə gerçəyə yaxındır? Qəbuledəki Rusiya RLS-i kimi Rusiya sülhməramlı kontingenti də ərazimizi sakitcə tərk edəcəkmə və nə vaxt?

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, lokal antiterror tədbirlərinin həyata keçirilməsi Qarabağ iqtisadi rayonunda vəziyyəti kökündən dəyişdi. Bu, əlbəttə

ki, tamamilə təbidir və hər şey beynəlxalq qanunlar, Azərbaycan Konstitusiyasına uyğun olaraq aparılıb və aparılır. Son bir neçə gündə bütün dünya gördü ki, erməni separatçıların 30 ildən artıq işğalında olan Qarabağ dünyanın ən silahlandırılmış, özü də qanunsuz silahlandırılmış ərazilərdən biridir. Belə bir vəziyyət təkcə Azərbaycan üçün deyil, bütün Cənubi Qafqaz və ətraf region üçün təhlükə, təhdid mənbəyi idi:

“Azərbaycanın keçirdiyi antiterror tədbirləri bütün qeyd etdiyim bölgəni əslində gələcək təhlükələrdən xilas etmiş oldu. Rusiya sülhməramlılarına gəlinə, lokal antiterror əməliyyatları başlayandan indiyə qədər keçən müddətdə onların davranışını normal hesab etmək olar. Bundan öncəyə qədər olan üç ilə yaxın müddətdə isə sülhməramlılar davranışları ilə elə bir vəziyyət yaratmışdılar ki, Azərbaycan az qala onların ərazimizi tərk etməsi məsələsini qaldırmaq üzrə idi. 10 noyabr üçtərəfli bəyanatı hələ qüvvədə olduğu üçün bu gün əminliklə söyləmək olmaz ki, Rusiya sülhməramlıları çox yaxın zamanlarda-2025-ci ildən daha tez Azərbaycan ərazisindən çıxacaqlar. Maraqlıdır ki, sülhməramlıların yaxın zamanlarda Azərbaycan ərazisindən çıxacağını Azərbaycan siyasi ekspertləri deyil, məhz Rusiyanın tanınmış siyasi ekspertləri bildirirlər. Bu fikirlərin arxasında real informasiyanın dayandığını, yoxsa sadəcə

mülhizə olduğunu isə bu gün dəqiq söyləmək mümkün deyil. Əslində həmin ekspertlərin şərhləri məntiqlidir. Şübhəsiz ki, əgər sülhməramlılar öz vəzifələrindən kənar, Azərbaycan qanunlarını pozan hərəkətlərə yol versələr, o zaman Azərbaycan dövlətinin hüququ var onların çıxarılması məsələsini qaldırırsın. Bu gün üçün isə dediyimiz kimi, onların belə hərəkətlərə yol verdiyinin qeydə alındığı barədə məlumatlar yoxdur”.

Hərbi ekspertin sözlərinə görə, o da istisna deyil ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları, erməni terror qrupları tərk-silah olub ərazimizdən çıxarıldıqdan, eləcə də erməni əhali könüllü şəkildə öz istəyi ilə Ermənistanı çıxıb getdikdən sonra sülhməramlı kontingent bölgəni tərk edə bilər: “Çünki qeyd olunan vəziyyətdə onların işləri yekunlaşmış sayılır. Əgər Rusiya sülhməramlı kontingentini süni şəkildə Azərbaycan ərazisində saxlamağa çalışsalar, o zaman Azərbaycan-Rusiya, Türkiyə-Rusiya münasibətlərində problemlər meydana gələ bilər. Bundan isə Rusiya daha çox itirər. Həssas edirəm ki, Kreml üçün bu arzuolunan vəziyyət deyil. Azərbaycan Rusiya sülhməramlı kontingentinin zamanı gələndə çıxmasının da heç bir problemsiz, Rusiya ilə əməkdaşlıq şəraitində baş verməsində maraqlıdır”.

□ **ETİBAR SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

“Dünya siyasətçilərinin ictimaiyyət qarşısında açıqlamaları bağlı qapılar arxasında deyilənlərdən fərqlənir”. Bunu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT Təhlükəsizlik Şurasının Qarabağla bağlı 21 sentyabr iclasını şərh edərkən deyib.

“Qərb ölkələri ikili standartlar sərgiləyir, Gürcüstan və Ukraynanın ərazi bütövlüyü onlar üçün müqəddəs hesab olunur, Azərbaycana münasibətdə isə fərqli mövqe ortaya qoyulur”. Bu sözləri isə Azərbaycanın Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Elin Süleymanov nüfuzlu “NewsWeek” jurnalına müsahibəsində deyib. Səfir qeyd edib ki, siyasətçilər Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətlə yanaşmaq gerekdiyini anlamalıdır, eks halda, onların ərazi iddialarının nəticəsi ağır olacaq. Ermənistan diplomatik fəaliyyətində gah Kollektiv Təhlükəsizlik Təşkilatından, gah NATO-dan, gah da regiondan uzaq ölkələrdən mədəd umur, dəstək istəyir. Halbuki Ermənistanın öncə qonşu dövlətlərlə - Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə ilə müsbət münasibətlər qurmali olduğu müsahibədə diqqətə çatdırılıb.

Qərb siyasətçilərinin “ikili standart”larının erməni lobbisinin təsiri altında formalaşması da kimsəyə sirr deyil. Bəs bu yanaşmaya bizim münasibətimiz necə olmalıdır? Rəsmi şəxs, siyasət adamı üzde bir, arxada ayrı söz deməlidir?

Üzdə bir, arxada ayrı söz deyən dünya siyasətçiləri - Ceyhun Bayramov nəyə işarə vurdu...

Politoloq: “Lobbyçilik haqda qanun qəbul ediblər və kim pulunu verirsə, ona da işləyirlər”

Politoloq Cümşüd Nuriyev “Yeni Məsəvat”a deyib ki, siyasət sözü ərəb mənşəlidir və at təlimçisi deməkdir: “Dayçalara təlim keçmək çox çətin bir sənətdir. Böyük məharət tələb edən sənətdir. Çox təəssüf ki, dünyada siyasətlə daha çox lobbyçiliklə pul qazananlar məşğul olurlar. Bu adamların da əksəriyyəti düşünür ki, hamıdan ağıllıdır və lobbyçiliyini etdikləri məsələləri onların istədiyi kimi hamı qəbul etməlidir. Bu baxımdan, qərblı siyasətçilər bizim təbirimizcə, ikiüzlü, ikili standartlar ortaya qoyur, yanaşırlar. Türkiyəyə görə Azərbaycanı daha çox sıxışdırırlar. Azərbaycan dövlətinin sərbəst siyasət yeritməsi bunlara

sərf etmir. 2020-ci ilə qədər biz xəstəyə narkoz verib yatızdırdıqları kimi yatızdırırdılar. Maraqlarını bu şəkildə təmin edirdilər. İndi isə Azərbaycan ayaqdadır, bunların maraqları da ayaqlar altındadır”.

Politoloq deyir ki, 44 günlük Vətən müharibəsi günlərində, 23 saat 43 dəqiqə çəkən antiterror əməliyyatı zamanı da Qərbin tutduğu mövqe açıq-aşkar ikili standartlara tam uyğun idi: “Azərbaycan nə edib? İllərlə icra olunmayan BMT qətnamələrini özü icra edib. Qərb bu halda nə etməli idi? Əlbəttə ki, bunu alqışlamalı idi, ən yaxşı halda sakit dayanmalı idilər. Görünən odur ki, türklərin dünyada öz sözünü deməsi, özünün müstəqil siyasətini yeritməsi bir çoxlarına sərf etmir. Ona görə də qərblı siyasətçilərin, beynəlxalq təşkilatların əli ilə əleyhimizə danışır, bəyanatlar verirlər”.

Politoloq Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun sərrast çıxışlarına diqqət çəkib: “Ceyhun Bayramovun bu dərəcədə ağıllı, mədəni şəkildə fikrini ifadə etməsi qarşı tərəf üçün “soyuc duş” effekti verib. Bunun başqa adı yoxdur - “diplomatiya söyüşü” Avropa siyasətçilərinin ikiüzlülüynü ortaya qoydu. Azərbaycan ərazi baxımından böyük dövlət olmasa da, dünyada söz sahibi olan qurumlara - BMT-yə sözünü deməyi bacardı. BMT ABŞ-İngiltərə, Rusiya-Çin cütlükləri, bir qədər də ortada

gəzən Fransanın maraqlarını ifadə edir. Belə bir şəraitdə Azərbaycanın xarici işlər nazirinin kifayət qədər cəsəratlı çıxışı oldu, həqiqəti BMT rəsmilərinin üzünə dedi. İllərlə bu gözəlləntimiz olub. Ceyhun Bayramov Avropa siyasətini tam olaraq ifşa etdi”.

Politoloq deyib ki, Qərb aləmi şərqilərə qısqancılıqla yanaşır, bizə “ağ zənci” kimi baxırlar: “Avropada müstəqil siyasətçilər yoxdur. Korrupsiya isə rəsmi səviyyədədir. Lobbyçilik haqda qanun qəbul ediblər və kim pulunu verirsə, ona da işləyirlər. Pul verən haqlıdır, haqsızdır, bu kimsəni maraqlandırmır. Bu baxımdan, Avropadan olan siyasətçilərdən inciməməliyik. Çünki bu adamlar rəsmiləşmiş korrupsiyadan bəhrələnilib lobbyçiliklə məşğuldurlar. Bu baxımdan demokratiyadan dəm vurub antidemokratik addımlar atırsa, bu adamlara, sadəcə, fikir verməmək lazımdır. Ən gözəl cavabımız budur. Yeri gələndə də, Ceyhun Bayramov kimi hazırlıqlı rəsmilərin, siyasətçilərin cavabları olmalıdır”.

Elşən MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Məsəvat”

Bakının Qarabağdakı erməni icması arasından seçəcəyi təmsilçi - ad bəllidir?

Xankəndi və ətraf ərazilərdə komendatura tətbiq edilə bilər; hüquqşünas və politoloq idarəçilik sistemini açıqladı

Belə görünür ki, Qarabağdakı xuntaçıları erməni sakinlər özləri linc edəcək - Bakının onları mühakimə etməsini gözləmədən. Çünki nə qədər ağır da olsa, 35 ildən sonra “özünəqayıdış” başlayıb. “Qarabağ erməniləri Azərbaycanın iqtisadi imkanlarından istifadə edib daha yaxşı yaşaya bilərlər”.

“Yeni Məsəvat” xəbər verir ki, Qarabağ Erməniləri Hərəkatının rəhbəri Artur Ağacanov bu hadisələr fonunda yerli əhali ilə bağlı belə deyib. “Reintegrasiyaya başlamaq üçün yeni eskalasiya lazım idi mi? Yenidən qan tökülməsinə ehtiyac var idi mi? Niyə bu xunta 2020-ci ildən sonra mülki əhalini girov saxlayaraq

Ermənistan silahlı qüvvələrini Qarabağdan çıxarmadı və “müdafiə ordusu”nu ləğv etmədi? 44 günlük müharibədən sonra 3 il vaxt itirildi. Biz başa düşməliyik ki, Qarabağın gələcəyi Azərbaycanla bağlıdır”, - o bildirib. **Qarabağ Erməniləri Hərəkatının üzvü Valeri Yeritsyan isə vurğulayıb ki, xunta ucbatın-**

dan itirilmiş təxminən üç il ərzində Qarabağda yaşayan ermənilərin həyatını yaxşılaşdırmaq mümkün idi: “Ermənistanın xuntaya verdiyi maliyyə yardımı yalnız hərbi ehtiyaclar üçün istifadə olunurdu. Həm 44 günlük müharibədən əvvəl, həm də ondan sonra insanlar ağır sosial-iqtisadi şəraitdə yaşayıb. Azərbaycanın 2020-ci ildə başladığı Qarabağın bərpası prosesi ermənilərin yaşadığı şəhər və kəndlərə də təsir edə bilər. Məhz xuntanın ucbatından biz üç il itirdik, bu

müddət ərzində Qarabağda ermənilərin həyatını yaxşılaşdırmaq olardı”.

Bu əlbəttə ki, sağlam yanaşmalardır. Eyni zamanda proses əlbəttə ki, zaman alacaq. Lakin o, sürətlənə də bilər, əgər icma qısa zamanda özü separatçı ünsürləri prosesdən kənarlaşdırıb neytrallaşdırılmasında Bakıya kömək etsə. Bəs rəsmi Bakı dialoq üçün icmanın konstruktiv nümayəndəsi qismində kimi görür? Bu şəxs Qarabağ Erməniləri Hərəkatının rəhbəri Artur Ağacanov ola bilər mi?

Azərbaycanın ehtiyat variantı varmı? Bu arada jurnalist Tatul Akopyan yazıb ki, separatçıların lideri Samvel Şahramanyan bugünlərdə Azərbaycanın yüksək rütbəli şəxsi ilə görüşüb və integrasiya məsələləri müzakirə edilib. Yeri gəlmişkən, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) Qarabağ bölgəsinin erməni əhalisinə müraciət edib. Bildirilir ki, Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan rayonların ümumi inkişafına, həmçinin erməni əhalinin rifahına, sülh şəraitində Azərbaycan cəmiyyətinə reintegrasiyasına, sosial və humanitar məsələlərinin

həll edilməsinə, qanunçuluğun, sabitliyin və ictimai təhlükəsizliyin qorunmasına təhdid yaranan əməllərdən, əmlakların, sənədlərin məhv edilməsi və sair bu kimi qeyri-qanuni hərəkətlərdən çəkinməyə, qısa müddətdə onlarda olan silah-sursatı təhvil verməyə çağırır. Silahları təhvil vermiş və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinin tələblərinə əməl edən erməni millətindən olan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının qorunmasına tam təminat verilir”.

Politoloq Murad Səddədinovun “Yeni Məsəvat”a bildirdiyinə görə, Xankəndidə idarəetmə, onlara başçılıq edəcək şəxslərin seçilməsi, bütövlükdə separatizm mövcud olmuş bölgədə normal idarəçiliyin bərqərar edilməsi kifayət qədər çətin və ağırlı prosesdir. Onun fikrincə, bununla belə çıxış yolları Azərbaycan tərəfindən müəyyən olunub: “Prezident bəyan edib ki, Qarabağ erməniləri özlərinin yerli özünüidarəetmə hüququnu Azərbaycan Konstitusiyası çərçivəsində təşkil edə bilərlər. Amma Xankəndidə belediyyəyə seçiləcək şəxslər icrəsində hərbi əməliyyatlarda iştirak etmiş canilər olmamalıdır. Habelə, separatçı qurumlarda təmsil olunmuş adamlar da belediyyədə iştirak edə bilməzlər. Ancaq bu şərtlərlə özünüidarəetmə mümkündür”. **Ekspert hesab edir ki, bundan əlavə, Azərbaycanın səlahiyyətli nümayəndəsi Xankəndinə təyin**

edilə bilər: “Hazırkı mövcud realıqda Azərbaycanın icra orqanları formalaşacaq. Parlamentdə də təmsil oluna bilərlər. Necə ki Qarabağdan deputatlarımız var. Paralel olaraq sosial-iqtisadi, kommunal xidmətlərin orada idarələri yaradılacaq”. **M.Səddədinov Xorvatiya modelinin Xankəndidə tətbiq edilməsi versiyalarına gəlincə, bildirdi ki, xarici nümunələrin tərəfdarı deyil:** “Azərbaycan torpaqlarında süni şəkildə yaradılmış aqressiv separatizm olub. Biz qanunlarımız çərçivəsində məsələləri tənzimləyəcəyik. Asayışın qorunması və təhlükəsizlik mövzuları texniki işlərdir, Azərbaycanla rus hərbi kontingenti arasında həll ediləcək məsələdir. Yeni daxili işimizdir və hansısa tərəf qarşıa bilməz”.

Hüquqşünas Qulamhüseyn Əlibəylinin sözlərinə görə, Xankəndi və ətraf ərazilərdə mərkəzi idarəetmə sistemi olmalıdır: “Yeni komendatura tətbiq edilə bilər. Bu da sosial-iqtisadi problemlərin həlli ilə yanaşı normal idarəçiliyə xidmət etməlidir. Eyni zamanda belediyyə sistemi ilə idarəçilik mümkündür. Xankəndinə icra hakimiyyəti başçısı, Prezidentin səlahiyyətli nümayəndəsi təyin oluna bilər. Bu məsələlər Prezident tərəfindən müəyyən ediləcək. Həmin səlahiyyətli nümayəndənin müavinləri arasında müharibə cinayəti törətməmiş ermənilər ola bilər”.

Emil SALAMOĞLU, “Yeni Məsəvat”

Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi lokal anti-terror tədbirləri öz ciddi nəticələrini ver-məkdədir. Artıq Ordu-muz və digər dövlət atri-butlarımız Qarabağ ermənilərinin yaşadığı və Azərbaycana tabe olmayan bölgələrdədir. Qarabağın, demək olar ki, bütün ərazilərində nəzarəti ələ almışıq. Xankəndidə bayrağımızın qaldırıl-masına hazırlıq gedir.

Bu məlumatı həm ön xətdə, döyüş meydanında olan hərbcilərimiz, həm də erməni qaynaqları təsdiqləyir. Hələ ki Xankəndinin mərkəzində Rusiya sülhməramlılarının nəzarəti mövcuddur. Ancaq bu nəzarət Azərbaycan tərəfi ilə razılaşdırılmış şəkildə həyata keçirilir.

Habelə, erməni mediası bir çox ermənilərin Qarabağda yaşamaq istəməyərək, Ermənistanı köçdüyünü yazır. Onlar Laçın sərhəd-keçid məntəqəsindən yoxlanaraq, Ermənistanı keçirlər.

Azərbaycan KİV-i də onları lentə alıb. Ermənistanı gedənlər deyiblər ki, onlara Azərbaycan tərəfdən heç bir təzyiq yoxdur, sadəcə, özləri könüllü şəkildə gedirlər.

Beləcə, “qamçı və kökə” siyasətini uğurla reallaşdıran Azərbaycan reintegrasiya prosesini də qüsursuz şəkildə, yavaş-yavaş irəliləyə aparır. Öz prioritetlərinə sadıq qalan Bakı bu məqsədlə Qarabağdakı erməni əsilli və-təndaşlarına humanitar yardımları da davam etdirir. Xəbər verildiyi kimi, Qarabağ bölgəsindəki erməni sakinlərin ehtiyaclarının təmin olunması üçün Ağdam-Xankəndi yolu ilə göndərilən ərzaq yükü ünvana çatdırılıb və avtomobil karvanı geri dönüb.

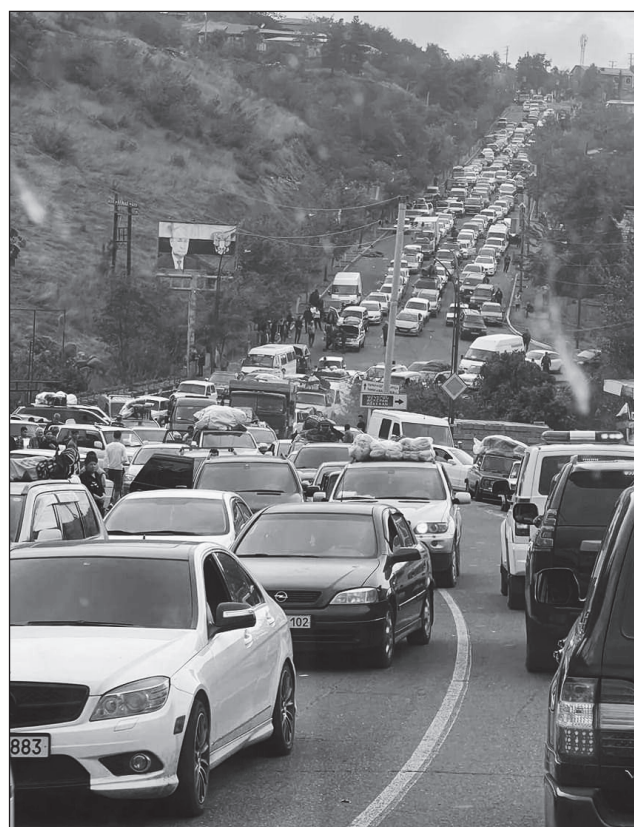
Yeri gəlmişkən, artıq Qarabağda yaşayan erməni əsilli sakinlərdən Azərbaycan vətəndaşlığı almaqla bağlı müraciət edənlər var. Bunu jurnalistlərə açıqlamasında Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidməti İdarəsinin rəisi Elşad Hacıyev deyib. Onun sözlərinə görə, erməni əsilli sakinlərin Azərbaycan Konstitusiyasına uyğun olaraq vətəndaşlıq məsələlərinə baxılacaq.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə Qarabağ bölgəsində sosial, humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərinin həlli məqsədilə baş nazirin müavini Şahin Mustafayevin rəhbərliyi altında İşçi Qrup yaradılıb. 2023-cü il sentyabrın 20-dən etibarən İşçi Qrup tərəfindən aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilib:

- 2023-cü il sentyabrın 22-də Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən erməni sakinləri üçün 40 tonluq ərzaq məhsulları və gigiyenik vasi-

Əliyevin mükəmməl Xankəndi strategiyası: bənd-bənd reallaşan reintegrasiya

Deputat: “Gələcək görüşlərdə idarəçiliklə bağlı addımlar da atılmalıdır”

tələrdən ibarət 2 yük avtomobili və 2 çörək dolu avtomobil fəaliyyətdə olan Ağdam-Əsgəran-Xankəndi yolu ilə yola salınıb;

- erməni sakinlərinin ilkin tibbi yardım və qida ilə təmin olunması məqsədilə Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən Ağdam, Füzuli və Kəlbəcərdə 1000 nəfərlik çadır dü-şərgələri qurulub. Ərazidəki polis qüvvələri, hərbi heyət və mülki işçilər tərəfindən erməni sakinlərə yerlərdə ilkin tibbi yardım və müvafiq dəstək göstərilir;

- sentyabrın 21-də Yevlax şəhərində keçirilmiş görüşdə erməni sakinlərin nümayəndələrinin xahişinə uyğun olaraq, ilk növbədə, bağçalar, təcili tibbi yardım və yanğınsöndürmə xidmətləri olmaq-

la, yanacaq-sürtgü materiallarının göndərilməsi təmin ediləcək;

- Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin kontingentinin şəxsi heyətinin istifadəsi, eləcə də sülhməramlılar vasitəsilə mülki əhaliyə çatdırılması üçün Laçın-Xankəndi yolu ilə ərzaq və gündəlik tələbat mallarının keçidi təmin olunur;

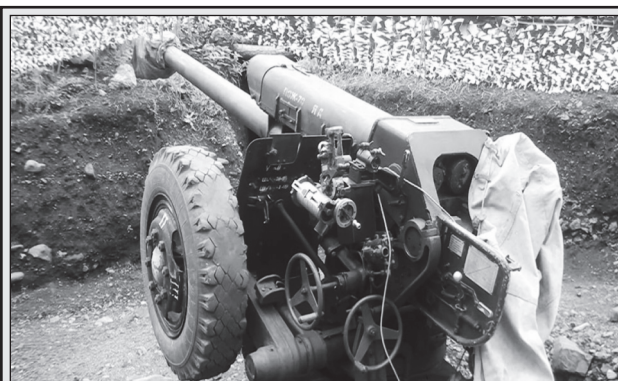
- Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi (BQXK) tərəfindən Ağdam-Əsgəran-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yolu ilə ərzaq, dərman preparatları və uşaq qidasından ibarət yüklərin aparılmasına, təşkilatın Bakı və Cenevrə ofislərindən Xankəndidə olan alt-ofisinə əlavə heyətin ezam olunmasına şərait yaradılır;

- BQXK-nin müraciəti əsasında tibbi yardıma ehtiyacı olan şəxslərin Ermənistanı təxliyəsi üçün zəruri imkanlar yaradılır.

Sentyabrın 23-də isə Azərbaycanın mərkəzi hakimiyyəti Qarabağ bölgəsinin erməni sakinləri üçün yanacaq göndərilib. Məlumatla görə, 2023-cü il sentyabrın 21-də Yevlax şəhərində keçirilmiş görüşdə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin nümayəndələrinin, ilk növbədə, bağçaların, təcili tibbi yardım və yanğınsöndürmə xidmətlərinin yanacaq-sürtkü materialları ilə təmin edilməsi xahişinə uyğun olaraq, sentyabrın 23-də Bərdə-Ağdam-Əsgəran-Xankəndi yolu vasitəsilə 24 ton benzin, 40 ton dizel yola salınıb.

Azərbaycan reintegrasiya prosesini də qüsursuz şəkildə, yavaş-yavaş irəliləyə aparır. Öz prioritetlərinə sadıq qalan Bakı bu məqsədlə Qarabağdakı erməni əsilli və-təndaşlarına humanitar yardımları da davam etdirir. Xəbər verildiyi kimi, Qarabağ bölgəsindəki erməni sakinlərin ehtiyaclarının təmin olunması üçün Ağdam-Xankəndi yolu ilə göndərilən ərzaq yükü ünvana çatdırılıb və avtomobil karvanı geri dönüb.

Qızıl Aypara Cəmiyyətinin (AzQAC) baş katibi Ceyhun Mirzəyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, humanitar yüklü avtomobillər hələ də Ağdam yolunda gözləyir. O qeyd edib ki, AzQAC bununla bağlı təlimat gözləyir: “İçərisində 40 ton un məmulatları olan iki

Kəlbəcərdə növbəti dəfə döyüş texnikası müsadirə edilib

Kəlbəcər rayonu ərazisində növbəti dəfə Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinə məxsus döyüş texnikası, silah və sursat aşkar edilib.

APA xəbər verir ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyindən (MN) bildirilib.

Məlumatla görə, müsadirə edilən artilleriya qurğuları, müxtəlif təyinatlı hərbi nəqliyyat vasitələri, el qumbaraları və digər döyüş sursatları Kəlbəcər rayonu ərazisindəki topla-ma məntəqəsinə daşınıb.

TIR Ağdam-Xankəndi yolunun üzərindəki Rusiya sülhməramlılarının postunun qarşısında gözləyir. Heç bir narahatlığımız yoxdur. Bu həftə nələr baş verəcəyini demək çətindir. Hər an vəziyyət dəyişə bilər. Tam hazırıq, təlimat verilən kimi Xankəndinə erməni əsilli sakinlərə verib qayıda bilirik”.

Millət vəkili Arzu Nağıyev “Yeni Müsavat”a şərhində qeyd etdi ki, Azərbaycan Qarabağda yaşayan erməni əsilli sakinlər üçün lazımi şəraiti yaratmaqda davam edir: “Lokal antiterror tədbirləri keçirilən zaman kəndlərdən, evlərdən qaçan, eyni zamanda Xankəndi istiqamətində gedən, sülhməramlı qüvvələrin nəzarətində olan Xocalı hava limanında çoxsaylı erməni əsilli sakin var. Onlar arasında artıq köçən də var, köçməyə hazırlaşan da. Onlar arasında yaralıları, xəstələri də var. Qondarma qurumun nümayəndələri əhalini təmin etmək iqtidarında, açıq, heç marağında da deyillər. Buna görə də sentyabrın 21-də Yevlaxda keçirilən görüşdə əsas məqsəd sosial məsələlərin həll edilməsi idi. Azərbaycan hökuməti tərəfindən təşkil edilən komissiyaların işləməsi mühüm məsələdir. Onlar müvafiq istiqamətlər üzrə fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Bu gün əsas məsələ psixoloji gərginliyi azaltmaq üçün sosial məsələlərin həlli-

dir. Bu istiqamətdə humanitar yardım mühüm amildir, çünki reintegrasiyanın əsası dövlətə və dövlətçiliyə inamıdır. Bu istiqamətdə Azərbaycan hökuməti bütün lazımi tədbirləri həyata keçirir. Gələcək görüşlərdə idarəçiliklə bağlı addımlar da atılmalıdır”.

A.Nağıyev vurğuladı ki, bu gün ən ciddi problem qanunsuz silahlı birləşmələr vasitəsilə Qarabağda yaşayan ermənilərə təzyiqlərin və tələblərin qarşısının alınmasıdır: “Azərbaycan bayrağı altında, konstitusiyamıza uyğun olaraq yaşamaq istəyən sakinlərə zəruri şərait yaradılacaq. Belə bir çətin zamanda onların ehtiyaclarının qarşılanması ən mühüm məsələdir. İstər Fransa, istərsə də digər dövlətlərə məxsus yükün Azərbaycan ərazisinə daxil olması ölkəmizin sərhəd və gömrük prosedurlarına uyğun olmalıdır. Yoxlama həyata keçirilməli, proses Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi və Qızıl Aypara Cəmiyyətinin vasitəçiliyi ilə həyata keçirilməlidir. Digər məsələlər yerli qanunvericilik çərçivəsində həll oluna bilər. Bu gün Azərbaycan Qarabağ iqtisadi rayonunda sülhməramlı qüvvələrlə birlikdə problemlərin həllində iştirak edir. Dövlətçiliyin bərpası istiqamətində ciddi addımlar atılacaq və Xankəndidə Azərbaycan bayrağının dalğalanması ilə nəticələnməkdir”.

Q Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Təzə 5 qəpik

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“Təki mənim də dərdim sənin kimi bir abbası olaydı”

(Üzeyir Hacıbəyli, “O olmasın, bu olsun”)

Öncə bir terminoloji dəqiqləşdirmə, daha doğrusu, təklif etmək istəyirəm. Dünən DTX-nin “Qarabağ bölgəsinin erməni əhalisinə müraciəti” yayıldı. Müraciətdə deyilirdi: “Məlum olduğu kimi, cari ilin 19-20 sentyabr tarixlərində Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti nəzarətində olan Azərbaycan ərazilərində qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin terror-təxribat əməllərinə son qoyulması və tərk-silah edilməsi məqsədilə lokal xarakterli antiterror tədbirləri həyata keçirilmiş, terrorçu dəstələr təslim olmağa məcbur edilmişlər”. Daha sonra da mətnə bir neçə dəfə “qanunsuz erməni silahlı birləşmələri” ifadəsi keçir, nəhayət müraciət “erməni sakinləri qeyri-qanuni hərəkətlərdən çəkinməyə” çağırışla bitirdi.

Fikrimcə, daha bizim bu cür sənədlərimizdə “erməni” sözünü xüsusi vurğulamağımıza ehtiyac qalmır. İndi “qanunsuz silahlı birləşmələr” yazsaq yetərlidir, bununla dünyaya da mesaj vermiş olarıq ki, “cinayətkarın milliyyəti yoxdur” prinsipiylə davranırıq. Azərbaycan çoxmillətli dövlətdir, bizdə qanunlar qarşısında bütün millətlərin, etnik azlıqların və etnik çoxluğun hüququ eynidir - bunu elan etmiş olarıq. Antiterror əməliyyatı Qarabağda ermənilər yaşadığı üçün aparılır, terror, qanunsuz silahlı dəstələr yaradıldığı üçün aparılır. Azərbaycanın istənilən başqa ərazisində də eyni tətbiqat yapılacaqdı, əgər hüquqpozma bu vəziyyətə gəlib çıxsaydı.

İkincisi, Maliyyə Nazirliyimizin bu yaxında proqnoz sənədi açıqlaması, COVID-19-u 2024-2025 büdcə təhlükələri sırasından çıxarmasını tənqid etmişdim, yazımın mürekkəbi qurumamış Operativ Qərargah xüsusi karantin rejimini 2024-cü ilin yanvarına qədər uzatdı. Buyurun. Deməli optimizmə ehtiyac yoxdur. Pandemiya hardasa gizləni, hər an qayıda bilər. Şəxsən mən 2 ehtiyat maska saxlayıram.

Sözləşmə, hələ də pandemiyanı, koronavirusu oyun sayanlar var, elə bil minlərlə tanıdığımız insanları o virusun caynağında itirməmişik. Deyirlər hamısı Qərbin, Bill Geysin fırıldığıydı, istəyirdilər müsəlmanlar azalsın. Qərbdədir. İnsanlar nə qədər unutan olarmış... Üstəlik, bugünlərdə bir elmi araşdırma açıqlandı, sən demə, COVID-19-un insan orqanizminə vurduğu zərblərin miqyası daha ağır imiş. Beyində, ciyərlərdə, ürəkdə o zədələrin, ağrı-acının təsirləri bizim zənn, təxmin elədiyimizdən də dəfələrlə artıq imiş.

Optimizmə əsas verməyən detallardan biri, mühümü də tərəvəzlərin, bostan bitkilərinin qiymətləridir. Göyden iki damcı düşüb, artıq pomidorun kilosunu 5-6 manata satırlar. Hətta 8-9 manata satılan yerlər də var. 20 sentyabrda dükkandan 2 manata aldığım Xaçmaz pomidorunu bu gün təsadüfən aşkar elədim, o qədər sevindim, sanarsan qızıl tapmışdım. Sevindiyimdən ağladım. Brokkolinin kilosu isə 9 manatdır, güman edirəm onu uranın zənginləşdirilməsində istifadə edirlər. Bizdə əsrlərin sınağından çıxmış bir el inancı var: əgər yağış yağarsa yolda tıxac olacaq və pomidor bahalaşacaq. Camaat qışda təzə xiyar yesə, hansısa nazir işdən çıxarılır. Eşşəyin başını yuyanda yağış yağır. Beləcə, dairəvi hərəkət yaranır. Buna təbiətdə pomidorun administrativ dövrəni adı qoyulmuşdur. Kiçik, böyük, kontinental, parnik pomidor dövrənləri növləri vardır, oxucular arzu edərsə növbəti dərslərimizdə bunun elmi izahatını verməyə borcluyuq. Qəbula düşür, sizə zarafat gəlməsin. Yayda bir qahımın uşağı pomidorun qiymətindən kəsildi, indi əsgerləri aparacaqlar.

Qayıdaq mövzumuza. Mövzu isə budur ki, mən Mərkəzi Bankın nikbinliyinə heyranam. Gözəl insanlardır. Vallah, səmimi sözümdür. Təsəvvür elə, təzə 5 qəpiklik buraxıblar! Nəyə görə? Sən demə, köhnə 5 qəpikliyin üzərində gerbimiz və pulun buraxılma ili yox imiş.

Sonda şagirdlərimiz üçün ev tapşırığı: “Pomidorun kilosu 8 manatdırsa, yarım kilo pomidor almağa neçə 5 qəpik lazımdır?” Düzgün cavabı ilk göndərəne brokkoli yarpağı hədiyyə ediləcəkdir.

Ermənistan üçün Azərbaycanla düşmənçilik səhifəsini həmişəlik bağlayıb normal inkişafa üz tutmaqdan ötrü bəlkə də sonuncu şans yaranıb. Bakının Qarabağda 24 saatlıq uğurlu antiterror tədbirlərindən sonra məntiqə İrəvanın sülh oyunbazlığını davam etdirmək üçün artıq heç bir əsası qalmayıb. Sülh sənədinin “skeleti” isə çoxdan hazırdır: Azərbaycanın məlum 5 baza prinsipi.

“Sülh müqaviləsi imzalamaq üçün tarixi imkanımız var. Bu yolların açılması bizim üçün prioritet məsələdir və Ermənistan avtomobil və hətta dəmir yolu təqdim etməyə açıqdır”.

Bu sözləri dünən Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan ölkə televiziyaşına müsahibəsində deyib.

“Biz həqiqətən də Qranadada (oktyabrın 5-də orada liderlərin görüşü gözlənilir - red.) irəliləmək, bu tarixi fürsətdən istifadə etmək istədik. Əbədi müharibənin heç kimə faydası yoxdur”, - deyə o bildirib.

“Biz 6 oktyabr 2023-cü il tarixdə Praqada və 14 may 2023-cü ildə Brüsseldə Sovet Ermənistanının inzibati sərhədlərinin Ermənistan Respublikasının dövlət sərhədi kimi de-yure formalaşdırıldığı müqavilələrin de-yure təsbitini nəzərdən keçiririk”.

Bunu isə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan öz xalqına srağagünkü müraciətində söyləyib.

İlk baxışda hər iki erməni rəsmi şəxs konstruktiv görünür. Amma bəs Paşinyan nə vaxt “A”-dan sonra “B” deyəcək? Başqa sözlə, ərz etdiyi mövqeyi rəsmən, Azərbaycanla sülh müqaviləsi formasında, nəhayət, təsdiqləyəcəkmi?

Əslində ermənilər olmayan papaqlarını göyə atsınlar ki, qədim Türk torpaqlarında təşəkkül tapan Ermənistan Azərbaycanın heç bir ərazi iddiası yoxdur. Ona görə ki, Bakı beynəlxalq hüquqa sayğılıdır. Amma hələ ki. Əgər eyni yanaşma qarşı tərəfdən olmayacaqsas, o zaman ərazi bütövlüyümüzü tanımayanın da ərazi bütövlüyü tanınmayacaq!..

Ötən həftəsonu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Avropa İttifaqının (Aİ) Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarı qəbul edib. Görüşdə regional məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Klaar İlham Əliyevin Azərbaycan xalqına 20 sentyabr tarixli müraciəti və həmin müraciətdə Qarabağın erməni əhalisinin reintegrasiyası ilə əlaqədar səsləndirdiyi fikirləri, habelə Yevlaxda Qarabağ bölgəsinin erməni sakinlərinin nümayəndələri ilə keçirilmiş görüşü müsbət qiymətləndirdiyini bildirib. Aİ Şu-

“Avropalı islamofoblar Ermənistanı müharibəyə hazırlayır!” - şok iddia: Paşinyan “B” deyəcəkmi...

Şarl Mişelin adamının İrəvan səfərinin ilginclik pərdəarxası; Ermənistanla vəd edilən “European Peace Facility” proqramının “astar üzü”ndə nə var?..

rasının Prezidenti Şarl Mişelin adamı sayılan Klaar Bakıdan bir gün qabaq İrəvanda olmuşdu.

Maraqlıdır ki, bu arada onun Ermənistan səfərinin sensasion sayılacaq təfərrüatı üz çıxıb. Belə ki, “Yeni Müsavat”ın xəbərinə görə, Minval.az özünün etibarlı qaynaqlardan əldə elədiyi məlumatlara əsasən yazıb ki, İrəvanda Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryanla görüşü zamanı T.Klaar Ermənistan üçün “Avropa Sülh Mexanizmi” (“European Peace Facility”) proqramının imkanlarını açacağına söz verib.

Bu proqram global təhlükəsizliyi dəstəkləməyə yönəlməklə yanaşı, özündə Avropa İttifaqının hərbi və müdafiə sahəsində fəaliyyətlərinin büdcədən kənar maliyyələşdirilməsi mexanizmini ehtiva edir. Bura öldürücü silahların çatdırılmasının maliyyələşdirilməsi də daxildir. Məhz həmin proqram çərçivəsində Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin müasir silah və sursatla təchizatı maliyyələşdirilir.

Proqramın ayrıca “Afrika” istiqaməti də var: Afrika İttifaqının sülhməramlı əməliyyatlarını dəstəkləyən “Afrika Sülh Mexanizmi” (“African Peace Facility”). 2004-cü ildən Afrika Sülh Fondu Afrika problemlərinin həllini dəstəkləmək üçün 2,7 milyard avro ayırıb. Yeni Afrikada afrikalıların özlərindən ibarət silahlı qrupları maliyyələşdirməkdən söhbət gedir.

Yeni klassik müstəmləkə siyasəti: “ağ ağaların” maraqları naminə qoy “qaralar” bir-birlərini öldürsünlər. Sadəcə dillə desək, bu proqramın məqsədləri olduqca genişdir - özünü müdafiə üçün həqiqətən köməyə ehtiyacı olan dövlətləri dəstəkləməkdən tutmuş, Avropa İttifaqının və ya onun ayrı-ayrı üzvlərinin maraqları naminə müxtəlif növ “proksi orduların” maliyyələşdirilməsinə qədər, Brüsseldə müvafiq qərarlar qəbul edilib. Hər halda, öz əsgerlərini göndərməkdənsə, pul vermək daha rahatdır.

Və əgər Toivo Klaar Ermənistan üçün “Avropa Sülh Mexanizmi”-nə çıxış açacağını vəd edərsə, o zaman heç bir şübhə yox ki, Aİ bu mexanizmin köməyi ilə Ermənistanı yeni müharibəyə hazırlamağı planlaşdırır. Özü də elə bir vaxtda ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişi üçün həqiqətən tarixi şans yaranıb.

Həmçinin yaxın gələcəkdə Fransa və Almaniya ilə əlavə heyətin gəlməsi ilə Ermənistanla EUMA Avropa kəşfiyyat və hərbi missiyasının şəxsi heyətinin artırılması gözlənilir. Onu da qeyd edək ki, Ermənistanın hərbiləşdirilməsi prosesi Aİ-də Litva, Bolqarıstan və İsveç tərəfindən də fəal şəkildə dəstəklənir.

Ancaq sual ortaya çıxır: biz, əlbəttə, Ermənistan rəsmilərinin ağına arxayın ola bilmərik, bəs avropalı siyasətçilər nə düşünürlər? Axı ümumavropa maraqları bu

gün ilk növbədə kommunikasiyaların, yeni Azərbaycan və Gürcüstan ərazisindən keçən boru və dəmir yollarının təhlükəsizliyini, Mərkəzi Asiyaya çıxış və nəhayət, Qafqazda sülhün bərqərar olmasını dikte edir.

Sırr deyil ki, bu gün Aİ nümayəndələri Azərbaycandan əlavə təbii qaz almaq istəklərinə eyham vururlar. Amma işə bax ki, Ermənistanla hərbi dəstək verilir. İrəvanın qonşu Azərbaycanla sərhədləri söz-də deyil, sənəddə tanıyana qədər gözləmək, ümumilikdə onun Azərbaycana ərazisi ilə bağlı iddialardan, o sırada boru kəmərlərinə, dəmir yollarına zərbə endirmək planlarından əl çəkməsini gözləmək əvəzinə.

Görünür, bəzi avropalı siyasətçilər hələ də orta əsr “səlib yürüşləri” təfəkküründən qurtula bilməyib. Yəni ki, əgər münafiqin bir tərəfində xristianlar, digərində müsəlmanlarsa, onlar yenə “bizimkiləri döyürlər” küçə prinsipi ilə hərəkət edirlər. Bir qismi isə sadəcə, öz seçki problemlərini sakitcə həll etməklə məşğuldur - erməni səslərini yığmaqla.

Ancaq aydındır ki, Bakı kapitulyant ölkənin iştirakı ilə Azərbaycan əleyhinə qurulan bu qəbil məkrli oyunlara seyrçi qalmayacaq. Onlara həm təkbaşına, həm də müttəfiq-dostları ilə birgə adekvat cavab verəcək. Buna kimsənin şübhəsi olmamalıdır...

□ **Siyasət şöbəsi, “Yeni Müsavat”**

Sentyabrın 25-də Milli Məclisdə “Qərbi Azərbaycanla Qayıdış: hüquqi aspektlər” mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib. Parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin təşkilatçılığı ilə keçirilən dinləmədə deputatlar, Qərbi Azərbaycan İcmasının üzvləri, hüquq-mühafizə orqanlarının təmsilçiləri, hüquqşünas alim və tədqiqatçılar, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri və ekspertlər iştirak ediblər.

Birinci vitse-spiker, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli öncə sözügedən mövzuda keçirilən dinləmələrin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Tədbirə çıxış edən Baş prokurorun müavini Elmar Camalov bildirib ki, 1987-1991-ci il tarixlərində baş vermiş kütləvi deportasiya və soyqırımı zamanı ermənilər tərəfindən Qərbi Azərbaycan ərazisində qətlə yetirilən 216 şəxsdən 30 nəfər şəxsin yaxın qohumları, habelə hadisənin şahidləri müəyyən edilərək dindirilib: “Zərərçəkmiş şəxslərin hüquqi varisi qismində tanınmışdır. Eyni zamanda 15 nəfər şəxsin isə Qərbi Azərbaycan ərazisində ermənilər tərəfindən deportasiyaya məruz qalarkən erməniyəşillə şəxslər tərəfindən müxtəlif predmetlərlə döyülərək xəsarət almaları müəyyən edilib, həmin şəxslər və onların qohumları müəyyən edilərək zərərçəkmiş şəxs və ya zərərçəkmiş şəxsin hüquqi varisi qismində dindirilib”.

Deputat, Qərbi Azərbaycan İcmasının (QAİ) sədri Əziz Ələkbərlı “Qərbi Azərbaycanla Qayıdış: hüquqi aspektlər” mövzusunda məruzə edib.

Qərbi Azərbaycan İcması adından hər kəsi salamlayan deputat Qərbi Azərbaycana Qayıdışın hüquqi aspektlərinə həsr olunmuş ictimai dinləməyə görə Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynliyə, Milli Məclisin sədri Sahibə xanım Qafarovaya təşəkkürünü bildirib, daha sonra mühüm məqamlardan bəhs edib. QAİ rəhbəri deyib ki, ermənilər Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımıza qarşı fərdi və kollektiv cinayətləri 200 il əvvəldən başlasa da, son 100 il ərzindəki cinayətləri bütün hədudları aşıb və bu cinayətlərlə bağlı saysız-hesabsız faktlar, sənədlər, sübutlar mövcuddur: “İstər 1905-1906, istərsə də 1918-1920-ci illər soyqırımları ilə bağlı çoxlu sübutlar var ki, onların hüquqi müstəvidə araşdırılmasına çox böyük ehtiyac var. Xüsusilə 1918-ci il iyulun 15-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökuməti tərəfindən yaradılmış və 1919-cu il noyabrın 1-nə qədər fəaliyyət göstərmiş Fövqəladə Təhqiqat Komissiyasının 36 cildən (3500 vərəqdən) ibarət istintaq materialları masa üzərinə yatırılmalıdır. Bu cildlərdə ermənilər tərəfindən Bakıda və Azərbaycanın digər bölgələrində, o cümlədən Qərbi Azərbaycanın Zəngəzur və digər

Parlamentdə Qərbi Azərbaycanla bağlı dinləmələrdə ilginclər çağırışlar

Tarixi ərazilərimizlə bağlı əsaslı faktlar açıqlandı; “1918-ci il mayın 29-da qərar qəbul edilərkən Azərbaycan xalqının mövqeyi nəzərə alınmayıb”

ərazilərində müsəlman əhaliyə qarşı törədilmiş zorakılıq hallarını əks etdirən çoxlu materiallar toplanıb. 1948-1953-cü illər deportasiyasına isə hələ də hüquqi qiymət verilməyib. Ulu Öndər Heydər Əliyev 1997-ci il dekabrın 18-də imzaladığı “1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan SSR ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası haqqında” tarixi fərmanında bu deportasiyaya hüquqi-siyasi qiymət verilməsi və onun beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması məqsədilə dövlət komissiyası da yaratmışdı. Elə hesab edərim ki, Ulu öndərin tövsiyəsi mütləq həyata keçirilməlidir. 1930-1940-cı illərdə keçmiş SSRİ məkanında repressiya və deportasiyaya məruz qalan bütün şəxslər və bütün xalqlar Stalinin ölümündən sonra respublika Ali Məhkəmələrinin qərarı ilə bəraət alsalar da, təkcə 1948-1953-cü illər deportasiyasından zərər çəkənlərə hüquqi müstəvidə bəraət verilmədi, deportasiya olunanların və onların varislərinin ata-baba yurdlarına qayıtmaq hüququ tanınmadı. 1987-1991-ci illərdə baş vermiş sonuncu deportasiya isə öz əməlsizliyi və qəddarlığı ilə əvvəlkilərdən bir o qədər də fərqlənmədi. Ermənilərə xas eyni vəhşi üsul və metodlarla soydaşlarımız sonuncu nəfərinə qədər Qərbi Azərbaycandakı ata-baba yurdlarından qovuldular. Bu prosesdə 200 nəfərdən çox soydaşımız ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə qətlə yetirildi, 400-dən artıq insanımız bədən xəsarəti aldı. 300-ə yaxın yaşayış məntəqəsindən azərbaycanlılar qovuldular və bu zaman onlara fərdi

təsərrüfatlar üzrə 2,5 milyard, ictimai təsərrüfatlar üzrə 17,5 milyard ABŞ dolları həcmində maddi ziyan vuruldu. Beynəlxalq qiymətləndirmə standartlarına görə, bu gün həmin ziyanın məbləği 700 milyard ABŞ dolları həcmindədir. Yeraltı-yerüstü sərvətləri, tarixi-mədəni abidələrə vurulan ziyanı da bura əlavə etsək, yəqin ki, bu ziyan bir neçə dəfə artar. Mənavi ziyanı isə heç bir məbləğlə əvəz etmək olmaz”.

QAİ rəhbəri bir vacib məsələyə də diqqət çəkib: “Bildiyiniz kimi, Qaçqınların və məcburi köçkünlərin statusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu mövcuddur, bu Qanun 1999-cu il mayın 21-də Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmışdır. Artıq bu gün “məcburi köçkün” anlayışı Azərbaycan üçün tarixin arxivinə gömülməkdədir. Həm bu səbəbdən, həm də Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasına uyğunlaşdırmaq baxımından, elə hesab edərim ki, bu qanuna yenidən baxılmalı, “Qərbi Azərbaycan qaçqınlarının statusu haqqında” ayrıca qanun qəbul edilməlidir”.

QAİ-nin Ağsaqqallar Şurasının sədri Əhliman Əmiraslanov qərbi azərbaycanlılara məxsus onlarla dənəyin, təşkilatın Türkiyə, Rusiya və Avropa ölkələrində fəaliyyət göstərdiyini bildirərək qeyd edib ki, QAİ onlarla da iş aparır. Həmçinin deyib ki, Azərbaycan dövləti tankla, silahla böyük qayıdışı təmin etməyəcək, burada qətiyyətli mövqeyimiz öz sözünü deyəcək.

Komitə sədri Əli Hüseynli də bildirib ki, Azərbaycan qarşı beynəlxalq səviyyədə cinayətlərə yol verilərsə, Azərbaycan bu istiqamət-

də də fəaliyyətini hüquq müstəvisində həyata keçirəcək.

BDU-nun hüquq fakültəsinin dekani Zaur Əliyev qərbi azərbaycanlıların öz yurd-yuvalarına qayıtması ilə bağlı təkliflərini səsləndirib. O, ləyaqətli qayıdışın fiziki, hüquqi və maddi təhlükəsizliyinə əməl edilməsi zərurətindən bəhs edərək bildirib ki, BMT-nin müvafiq qurumlarını da bu prosesə cəlb etməliyə. “Əlbəttə, Ermənistan bunu öz xoşuna qəbul etməyəcək. Sülhə məcburetmiş tədbirlərini dövlətimiz yəqin ki, həyata keçirəcək. Sözsüz ki, burada qeyri-hüquqi məcburetmiş nəzərdə tutulmur. Biz hüquq fakültəsi olaraq QAİ ilə sıx əməkdaşlıq edirik”, - natiq bildirib.

Deputat Fəzail Ağamalı dinləmələri yüksək qiymətləndirərək QAİ ilə Prezident Administrasiyası, həmçinin Milli Məclisin əməkdaşlığını Qərbi Azərbaycana qayıdışımızı sürətləndirəcək mühüm amil kimi qiymətləndirib. Onun sözlərinə görə, Əli Prezidentinin QAİ-nin ölisdə dedikləri mühüm tapşırıqları ortaya qoyub. F.Ağamalı qeyd edib ki, min illər boyu Qərbi Azərbaycanda yaşayışımızı təsdiq edən faktlar, sənədlər var, hətta erməni tarixçiləri tərəfindən etiraf olunub. F.Ağamalı mühüm bir məsələdən bəhs edib. Bildirib ki, Azərbaycan de-fakto tanınan zaman indiki Ermənistan ərazisinin 20 faizi Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin ərazisi kimi təsdiq olunub: “Azərbaycan Respublikası Demokratik Cümhuriyyətin hüquqi varisidir. Biz Demokratik Cümhuriyyətin varisi kimi o əraziyə iddiaçı olmalıyıq. Eyni zamanda digər ərazilər-

də, 9 min kv km-lik ərazidə də min illər boyu soydaşlarımız yaşayıblar. Bizim hüquqşünas və tarixçilərimiz bu istiqamətdə də fəaliyyətini qurmalıdır. Avropa Məhkəməsi məhsəti türklərinin də tarixi torpaqlarına, Gürcüstana qayıtmaq hüququ əldə ediblər. Deməli, biz bu məhkəmənin imkanlarına bəhrələnmə bilərik. Eyni zamanda Avropa Ədalət Məhkəməsində də soydaşlarımızın ədalətli və ləyaqətli şəkildə öz yurdlarına qayıtmasını təmin edə bilərik. Mən əminəm ki, cənab Prezidentin bəyan etdiyi bütün məsələlər yerinə yetiriləydi kimi, Qərbi Azərbaycana qayıdış məsələsi də həllini tapacaq”.

AMEA-nın A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun di-

bizimlə söhbət zamanı bildirdilər ki, Ermənistan deyilən bir qurum beynəlxalq hüquq nöqtəyi-nəzərdən qeyri-qanunidir. Hüquqi, tarixi əsasımız var ki, bu məsələyə baxıb, qərar qəbul edək”.

Deputat Azay Quliyev **Qərbi Azərbaycanla bağlı danışıraq hər kəsi əzmlə çalışmağa səslədi:** “Azərbaycan xalqı əmindir ki, gec-tez biz bu hədəfə yetişəcəyik, amma çox mürəkkəb məsələdir, potensialı hərəkətə gətirmək üçün biz ilk işi görmüşük, QAİ-nin yaradılması və hərəkətə keçməsi başlanğıc üçün kifayət qədər böyük nəticədir. QAİ-də hüquq departamentinin fəaliyyət göstərməsi də ciddi məsələdir”. **A.Quliyev bununla bağlı ilk**

olaraq beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasını zəruri saydı: “Beynəlxalq ictimaiyyət bilməlidir ki, söhbət nədən gedir. İkinci mərhələ deportasiya və cinayətlərə beynəlxalq səviyyədə qiymət verilməlidir. Üçüncü mərhələdə artıq biz məsələyə hüquqi qiymət verməliyik. Biz artıq ilk mərhələdə müəyyən prosesləri keçmişik. İkinci mərhələdə biz parlamentlərlə də işləməli, birgə dinləmələr keçirməliyik. Xaricdəki həmkarlarımızın diqqətini buna yönəltməliyik. Bu məsələlərə həm etnik təmizləmə, həm də zorla köçürülmə maddəsi ilə də baxıla bilər, bununla bağlı beynəlxalq prezedentlər də var. Məhsəti türklərinin qayıdışı ilə bağlı müsbət presedent var, Gürcüstan Avropa Şurasına daxil olarkən bu barədə öhdəlik götürmüşdü. Həmçinin serblərin qayıdışı ilə bağlı təcrübə mövcuddur. Azərbaycanlıların yurd-yuvalarına qayıtması ilə bağlı BMT TŞ-də qətnamələrin qəbul olunmasına da nail olmaq lazımdır. Nə qədər çox beynəlxalq təşkilatlar bu prosesdə iştirak edərsə, biz hədəfimizə daha tez çatə bilərik”.

Deputat Hikmət Babaoğlu da bildirdi ki, ermənilər **Azərbaycan ərazisində reinteqrasiya prosesində Rusiya hərbiçilərinə etibar etdikləri kimi, bizim qərbi azərbaycanlılar da Türkiyə hərbiçilərinə etibar edir.** “Mən QAİ sədrinin müavini kimi qeyd edərim: biz də bunu istəyirik. Biz yəndən beynəlxalq mexanizm yarada bilmərik, bizim buna zamanımız yoxdur. Biz mövcud beynəlxalq hüquqa istinad etməliyik”.

BDU-nun professoru İbrahim Vəliyev öz növbəsində dedi ki, **1905-ci ildən başlamış 1988-ci ilədək azərbaycanlılar vaxtaşırı deportasiya olunub.** “Mən təklif edərim ki, sonuncu deportasiya ilə bağlı azərbaycanlıların mülkiyyət hüququnun tanınması haqqında qanun qəbul olunsun” natiq bildirib.

□ **Elşad PAŞASOY,** “Yeni Müsavat”

Azərbaycan hökuməti yaxın 4 ildə ölkənin milli valyutası olan manatın dollar qarşısında hər hansı məzənnə itkisi yaşamayacağını proqnozlaşdırır.

Maliyyə Nazirliyinin açıqladığı 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin ilkin göstəricilərinə dair sənəddə qeyd olunur ki, makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədilə fiskal və monetar siyasətlərin əlaqələndirilməsinin gücləndirilməsi milli valyutanın mübadilə məzənnəsinin cari ildəki kimi sabit qalmasını dəstəkləyəcək. İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təqdim olunmuş makroiqtisadi proqnozlarda 2024-2027-ci illər üzrə manatın ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi 1,7 manat səviyyəsində götürülüb.

Xatırladaq ki, ölkədə milli valyutanın məzənnəsi 2018-ci il martın 7-dən sabitdir.

Ölkə iqtisadçılarının yekdil qənaəti budur ki, Azərbaycan manatının məzənnəsi sərbəst olmayıb, hökumət tərəfindən inzibati qaydada tənzimlənir. Bu tənzimləmədə mühüm rol neft-qaz gəlirlərinə aiddir: onların yetərli həcmə daxil olması hökumətə manevr imkanı yaradır, manatın məzənnəsinin sabit saxlanması üçün rıçaqlar verir.

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun sözlərinə görə, dollara münasibətdə manatın məzənnəsi nominal xarakter daşıyır: "Digər valyutalara münasibətdə manatın məzənnəsi sərbəstdir və biz onlardakı dəyişiklikləri görürük. Həmin valyutalara münasibətdə manatın real məzənnəsinin müşahidə etmək mümkündür. Amma dollara münasibətdə məzənnə inzibati qaydada tənzimlənir ki, bu səbəbdən də biz yalnız nominal məzənnədən danışa bilərik".

Ekspert bildirir ki, hökumətin yaxın 4 ildə manatın nominal məzənnəsinin sabit saxlamaq üçün imkanları var: "Neftin qiyməti buna şərait yaradır, valyuta ehtiyatları artıb, əhalinin alıcılıq qabiliyyəti 2015-lərlə müqayisədə xeyli aşağıdır. Qaz ixracı artır, ticarət balansında müsbət saldo azalsa da, qalır. Bütün bunlar imkan verir ki, manatın dollar qarşısında məzənnəsinin saxlamaq mümkün olsun".

Manatın real məzənnəsinə gəlincə, R.Həsənov qeyd edir ki, son illərdə dolların özü dəyərsizləşməyə məruz qalıb: "ABŞ-da qeydə alınan yüksək inflyasiya dolların məzənnəsinin ucuzlaşmasına səbəb olub. Eyni qaydada manatın da məzənnəsində dəyərsizləşmə baş verir. Digər tərəfdən, Azərbaycan özündə baş verən inflyasiya manatın alıcılıq qabiliyyətini azaldır. Real effektiv məzənnəyə təsir göstərən əsas amillərdən biri əsas ticarət

Hökumətin dollar planı açıqlandı: realdırmı? - təhlil

Rəşad Həsənov: "İnflyasiya manatın alıcılıq gücünü getdikcə azaldır"

rət tərəfdaşlarında valyutaların məzənnəsidir. Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları Rusiya, Türkiyə, Çin, İran kimi ölkələrdir. Çin xaric, bu ölkələrdə milli valyutalarının sürətli dəyərsizləşməsi manatın həmin valyutalara münasibətdə real effektiv məzənnəsinin saxlamağa imkan yaradır. Manatın real alıcılıq gücünə gəlincə, ötən il rəsmi olaraq manat onu 14 faiz itirib, bu il də təxminən 10 faiz itirəcək. Yəni ölkə üzrə qeydə alınan inflyasiya səviyyəsi manatın öz real alıcılıq gücünü həmin qədər itirməsi deməkdir".

Qeyd edək ki, bu ilin ötən dövründə Azərbaycanın valyuta gəlirləri ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə azalsa da, ticarət balansında müsbət saldo qalmaqda davam edir. Belə ki, ötən ilin yanvar-avqustunda ticarət balansının müsbət saldosu 17 milyard 376,15 milyon dollar, bu ilin eyni dövründə isə 13 milyard 203,96 milyon dollar təşkil edib. Bu, 24 faiz azalma deməkdir.

Ticarət balansında müsbət saldonun azalması əsas rolunu neft gəlirlərinin azalması oynayır. Rəsmi statistikaya əsasən 2023-cü ilin yanvar-avqust ayları üzrə ölkədə 20,3 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Hesabat dövründə 17

milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub. Xatırladaq ki, 2022-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkədə 21,8 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Hesabat dövründə 17,6 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub. Beləliklə, illik müqayisədə bu ilin 8 ayında Azərbaycanda neft və kondensat hasilatı 6,88 faiz, ixracı isə 3,41 faiz azalıb.

Bundan əlavə, Azərbaycanın idxalında da ciddi artım müşahidə olunur. Bu ilin 8 ayında ölkəyə 11 milyard 150.61 milyon dollarlıq mal və məhsul idxal olunub. Bu, ötən ilin eyni dövründəki göstəricidən 25,7 faiz çoxdur. Ötən ilin yanvar-avqustunda idxal 8 milyard 868.42 milyon dollar təşkil etmişdi.

İxrac gəlirləri ilə yanaşı, Azərbaycana xaricdən valyuta göndərişlərində də ciddi azalma var. Azərbaycan Mərkəzi Bankının məlumatına görə, 2023-cü ilin birinci yarısında Azərbaycana 891 milyon dollar həcmində pul baratı daxil olub. Bu, ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 45 faiz azdır. Ölkədən çıxan pul baratlarının həcmi isə 254,7 milyon dollar təşkil edib. Başqa sözlə, baratlar üzrə profit 636 milyon dollar təşkil edib. Bu isə ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 51 faiz azdır.

Bütün bu azalmalara rağmen Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertlər proqnozdan xeyli geri qalır. Maliyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən, ilin birinci yarısında Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə köçürülməsi nəzərdə tutulan 5 milyard 640,0 milyon manat məbləğində transfertin yalnız 2 milyard 661,0 milyon manatı reallaşıb. Transfertin az olması Mərkəzi Bankla Neft Fondunun birgə keçirdiyi valyuta hərəclarındakı satışlardan da hiss olunur. Belə ki, bu ilin yanvar-avqust aylarında valyuta hərəclarında 2 milyard 295,8 milyon ABŞ dolları məbləğində satış olub. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 32,3 faiz azdır. 8 ay ərzində AMB-də keçirilmiş valyuta hərəclarının 99 faizində təklif tələbi üstələyib. Bu dövrə Neft Fondu hərəclarında 1 milyard 937,7 milyon dollar valyuta satıb. Bu isə 2022-ci ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə 42,9 faiz azalma deməkdir.

Sentyabrın ötən günləri ərzində Mərkəzi Bankda keçirilən 6 valyuta hərəcarında ümumilikdə 168,9 milyon dollar valyuta satışı həyata keçirilib.

Ötən ilin sentyabrında hərəclarla 465,3 milyon dollar satılmışdı.

Ölkədə dollara olan tələb o qədər azalıb ki, Mərkəzi Bank satışa çıxarılan dolları özü almalı olur. Belə ki, bu ilin yanvar-avqust aylarında Mərkəzi Bankın valyuta bazarına müdaxiləsi 122 milyon ABŞ dolları olmaqla alışıyönü olub.

Azərbaycan hökuməti yaxın 4 ildə ölkə iqtisadiyyatında neft-qaz sektorunun xüsusi çəkisinin tədricən azalacağını proqnozlaşdırır. Proqnoza görə, 2027-ci ildə ÜDM-in tərkibində qeyri-neft/qaz sektorunun payı 78,7 faizə qədər artacaq. Bu azalmanın büdcə gəlirlərinə təsiri proqnozlaşdırılmasa da, 2024-cü il üzrə onun yenə 50 faizdən yuxarı olacağı gözlənilir. Büdcə layihəsindən aydın olur ki, gələn il Neft Fondundan büdcəyə 12 milyard 781 milyon manat transfert olunacaq ki, bu da büdcə gəlirlərinin 37,9 faizi deməkdir. Neft sektorundan daha 3 milyard 975 milyon manat Vergi Xidmətinin xətti ilə büdcəyə daxil olacaq.

Yaxın 4 ildə ölkədə inflyasiya kifayət qədər yüksək olacaq ki, bu da manatın alıcılıq qabiliyyətinin azalmasını şərtləndirəcək. İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən baza səsnaridə inflyasiyanın 2023-cü ildə 9,5 faiz, 2024-cü ildə 5,3 faiz, 2027-ci ildə 4,2 faiz təşkil edəcəyi proqnozlaşdırılır. Bildirilir ki, Mərkəzi Bankın inflyasiyanın azaldılması istiqamətində öz səlahiyyətləri çərçivəsində həyata keçirdiyi tədbirlər və hökumətin antiinflyasiya tədbirləri, eləcə də dünya üzrə əmtəə, xüsusilə də ərzaq qiymətlərinin nisbətən aşağı düşməsi, başlıca ticarət tərəfdaşı olan ölkələrdə inflyasiyanın azalması və digər global trendlər nəticəsində Azərbaycanda cari ilin yanvar-iyul ayları ərzində inflyasiya səviyyəsində səngimə müşahidə edilib: göstərici ilin əvvəlinə nəzərən 1,7 faiz-bənd, keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 0,8 faiz-bənd aşağı olub: "Ölkədə inflyasiyanın azalmasına baxmayaraq, xarici mühitin yüksək volatilliyi (dünyada geosiyasi və geoiqtisadi vəziyyətin daha da gərginləşməsi, beynəlxalq logistika zəncirlərinin pozulması, bir çox ölkələrdə inflyasiyanın hədəf səviyyələrindən yuxarıda qalması) gözləntiləri, iqlim dəyişmələri səbəbindən temperaturun artması və digər mənfi xarici şoklar) qiymətlərin əlavə artımına səbəb ola bilər. Digər tərəfdən də nəzərə almaq lazımdır ki, yüksək inflyasiya şəraitində büdcə xərclərinin irihəcmli artımları inflyasiya təzyiqlərini daha da artırır və növbəti illərdə inflyasiya spiralının yaranmasına səbəb ola bilər".

Hökumət hesab edir ki, inflyasiya mühitinin tənzimlənməsi ilə bağlı atılan addımlar iqtisadi fəallığın artımı ilə yanaşı, əhalinin sosial rifahına da müsbət təsir edəcəkdir. Proqnozlara əsasən, ortamüddətli dövrdə əhalinin gəlirlərinin artaraq 2027-ci ildə 106,0 milyard manata, xərclərinin isə 102,6 milyard manata qədər yüksəlməsi gözlənilir. Xatırladaq ki, 2023-cü ilin yanvar-avqust aylarında ölkə əhalisinin nominal gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 14,3 faiz artaraq 50861,1 milyon manat və ya hər nəfərə orta hesabla 5013,3 manat olub.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

ABS Konqresinə yenə Azərbaycan əleyhinə qanun layihəsini təqdim edilib. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, “Dağlıq Qarabağda dəstək və Qarabağa hərbi təcavüzdə və onun blokadasında iştirak edən Azərbaycan rəsmilərinə qarşı sanksiyaları” nəzərdə tutan qanun layihəsinin həmmüəllifi ABS Senatının Xarici Əlaqələr Komitəsinin sədri (artıq keçmiş - red.) Bob Menendezdir.

Qeyd edək ki, həm Demokratlar, həm də Respublikaçılar partiyalarının nümayəndələri tərəfindən hazırlanan layihəyə əsasən, “ABS prezidenti sənəd qüvvəyə mindikdən sonra 30 gündən gec olmayaraq hərbi hücum və Qarabağda humanitar böhrana görə məsuliyyət daşıyan Azərbaycan rəhbər şəxslərinə qarşı sanksiyalar tətbiq etməlidir”. Ağ Ev rəhbərinə habelə ABS-in Azərbaycana ayırdığı hərbi yardımı dayandırmaq təklif olunur. Maraqlıdır ki, məhz bu ərəfədə Azərbaycanın ABS-da ən böyük düşmənlərindən biri olan Menendezə qarşı korupsiya ittihamı ilə cinayət işi qaldırıldı. Nyu-York ştatının Cənub dairə prokuroru onu və erməni arvadını Nyu-Cersidən olan 3 biznesmenlə korupsiya əlaqəsinə girməkdə ittiham edir. İttiham aktında qeyd olunur ki, senator və arvadı rüşvət kimi nağd pullar, qızıl külçələri, lüks avtomobillər və digər qiymətli əşyalar alıblar. Senator sabah - sentyabrın 27-də məhkəmə qarşısına çıxacaq.

Yada salaq ki, qatı erməni-pərəst Menendez bundan əvvəl erməni lobbisindən rüşvət almaq ittihamı ilə cinayət təqi-

binə məruz qoyulsa da, canını və kreslosunu qurtara bilməmişdi. Lakin artıq məlumdur ki, son ittihamın ardınca az qala 40 ildir Konqresdə küllənən, ABS-a deyil, erməni lobbisinə və maraqlarına qulluq edən bu avantürist Senatın komitə sədrindən istefa verib. Bəs bu, onun həmmüəllifi olduğu həmin anti-Azərbaycan qətnəmə layihəsinin aqibətinə necə təsir göstərəcək? Əlavə edək ki, senator Cerri Pittersin başçılıq etdiyi ABS Konqresinin nümayəndə heyəti Ermənistanı səfərdədir. Senator səfər çərçivəsində Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, parlament sədri Alen Simonyan, xarici işlər nazirinin müavini Paruyr Hovhannisyan və digər rəsmi şəxslərlə görüşüb, Azərbaycanla sərhədə gedib. Avropa Birliyi missiyasının başçısı ilə də bir araya gəlib. Nümayəndə heyəti əsl həqiqəti öyrənmək üçün niyə Bakıya da gəlmir?

AMİP sədri Arzuxan Əliyazadə “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, Menendez dəfələrlə Azərbaycana qarşı ittiham xarakterli layihələr irəli sürüb: “Ona görə budəfəki qanun layihəsi də təəccüb doğurmadı. Menendez çirkin bir işə bulaşmışdı. Onun çağırış-

ABS-dakı 1 nömrəli düşmənimiz istefa verdi - bəs layihəsi?

Konqresə Azərbaycan əleyhinə qanun layihəsini təqdim edən Menendezin korupsiya əməlləri ifşa edildi və xain projesi batdı; Adam Şiff və digərlərini də oxşar aqibət gözləyir - partiya sədri: “Bununla da onun çıxışları kəsərini itirib”

larına heç zaman Konqres dəstək verməyib, heç bir qanun layihəsi, sanksiya təklifi reallaşmayıb. Hazırda isə üzərində cinayət işi olan bir adamdır və onun təklifi əminliklə rədd ediləcək. Hər kəs gördü ki, Menendez erməni mənşəli arvadı ilə birlikdə kor-

rupsiya ilə məşğul idi. Onun barəsində dəfələrlə sübutlar təqdim edilib. Xüsusən də arvadı vasitəsi ilə rüşvət, korupsiyaya bulaşmışdı. Erməni lobbisinin pulları ilə həmin ittihamları səsləndirirdi. İndi cinayət işi açılıb, rüşvət olub, bununla da onun çıxışları kə-

sərini itirib. Azərbaycanın Konqresdə olan dostlarının da həmin qanun layihəsinin keçməsinə imkan verməyəcəyini düşünürəm”.

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu isə təklif edir ki, Azərbaycan Menendezin erməni lobbisinin nökrəri ol-

ması ilə bağlı məsələni beynəlxalq müstəvidə daim gündəmdə saxlamalıdır: “Biz dünya ictimaiyyətini daha geniş və dolğun informasiya ilə tanış etməliyik. Azərbaycana qara yaxan qüvvələrin erməni lobbisinin pulları ilə şər-böhtan kampaniyası apardığına diqqətə çatdırılmalıdır. Çünki bu cür addımlarla beynəlxalq auditoriyada bezən rəy formalaşdırılır ki, guya Azərbaycan aqressordur. Biz də nümayiş etdirməliyik ki, Menendezə cinayət işi açılıb və onun qızıl külçələrə görə yalan təbliğat maşınında iştirak edib. Ancaq o tək deyil. Adam Şif və Robert Menendez kimi konqresmenlərə də cinayət işi açıla bilər. Onların da erməni lobbisi ilə əlaqələri var və dəfələrlə əleyhimizə əsassız ittihamlar səsləndiriblər”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Paşinyan yenə ölümə hədələndi - “Səhər qəhvəsinə zəhər və...”

Bəhruz Məhərrəmov: “Hər bir vəziyyətə hazırıq”
Elçin Mirzəbəyli: “Simonyan öz gününə “ağlayır””

Azərbaycanın 24 saatlıq uğurlu antiterror tədbirlərindən sonra Ermənistanda Rusiyaya bağlı radikal-revanşist müxalifət baş nazir Nikol Paşinyanı devirmək üçün təşəbbüsə keçib. Ancaq ötən dəfələrdəki kimi, yenə öz ətrafına geniş elektoratu cəlb edə bilmir.

Təbii ki, Rusiyadakı anti-Paşinyan qüvvələri də radikalları şirikləndirməkdən, ona daha “səmərəli mübarizə” üsulları təklif etməkdən geri qalmır. Məsələn, Ermənistanı giriş qadağan olunan bədnam Marqarita Simonyan yazır: “Xarici agentlər yazır ki, erməniləri etiraza çağırıram. Erməniləri etiraza çağırıram. Bunun kömək edəcəyi ehtimalı azdır. Mən Paşinyanın səhər qəhvəsinə zəhər qatmağa çağırıram və bunun niyə hələ də edilmədiyini anlaya bilmirəm”.

Yeni Simonyan açıqca Nikol Paşinyanı fiziki olaraq aradan götürməyə çağırır, “reseptini” də verir.

Belə bir cəhd mümkündürmü? Nikolun aşpazı buna gərdmi? Radikal müxalifətin hakimiyyəti götürmək şansları get-gedə artır, yoxsa azalır? Artıq N.Paşinyana qarşı sui-qəsd cəhdi ilə bağlı Ermənistanla həbslər başlayıb.

Deputat Bəhruz Məhərrəmov: “Ermənistanda yaşayan proseslər, artmaqda olan siyasi gərginlik, genişlənmək-

də olan iğtişaşlar və vətəndaş itaətsizliyi, heç şübhəsiz ki, bu ölkənin daxili məsələləridir. Amma Azərbaycan prosesləri çox diqqətlə izləyir. İlk növbədə ona görə ki, müşahidə olunan proseslərin təməlinə məhz Ermənistanın Azərbaycan siyasəti dayanır. İrəvan 30 il ərzində özünün mifləri və yanlış təbliğatı ilə erməni cəmiyyətini işğala və Azərbaycan torpaqlarına şirikləndirdiyi üçün bu gün erməni cəmiyyəti Azərbaycanın qələbəsinə həzm edə bilmir. Ölkədəki radikal kəsim, o cümlədən bölgədə qüvvələr balansını dəyişmək istəyən beynəlxalq qüvvələr bu proseslərdən mümkün qədər qazanclı çıxmaq niyyətindədirlər.

Öz növbəsində Ermənistan hakimiyyəti isə son 3 ildə artıq bir reallığı dərk edib ki, Azərbaycanla münasibətlərdə güc, təhdid dili ilə danışmaq mümkün deyil. Bu mənada, Paşinyanın son bir neçə gündə müşahidə etdiyimiz ritorikası da əslində erməni baş nazirin sülhsevərliyindən yox, cənab İham Əliyevin

məcburetmə tədbirlərindən qaynaqlanır.

Bildiyiniz kimi, hazırda Ermənistan yeni hərbi-siyasi çevriliş ərəfəsindədir. Paşinyanın müqavimət göstərər bilməyəcəyini yaxın günlərdə zaman göstərəcək. Lakin prosesləri kənardan idarə edərək Ermənistanın mövcud vəziyyətindən yararlanmaq istəyən ayrı-ayrı dairelər, o cümlədən Qərbin riyakar subyektləri də artıq ələ mövcud erməni iqtidar komandası kimi başa düşürlər ki, Ermənistan hakimiyyətin hansı formada dəyişməsi, yaxud öldən ələ keçməsi və yaxud hansı qütbədən digər qütbə keçməsi Azərbaycanın yaratdığı reallığı dəyişə bilməz.

Lakin bu qüvvələr istəni-

lən halda yenə də indiki həssas məqamda hakimiyyəti qeyri-qanuni formada ələ keçirmək üçün ən əlverişli situasiya olmasının fərqindədirlər və bu şansı buraxmaq niyyətində deyillər. Bu mənada Paşinyana sui-qəsdlər də istisna deyil. Heç şübhəsiz ki, proseslər bu yöndə cərəyan edərsə tələb və şüarlar, o cümlədən radikal çağırışların əsas hədəfi Azərbaycan olacaq. Bu mənada baş verənləri Ermənistanın daxili işi hesab etsək də, hər bir vəziyyətə hazırıq və möhtərəm Prezidentin ifadə etdiyi kimi, “Demir yumruq yerindədir”. Ermənistan hakimiyyəti kimi, cəmiyyəti də başa düşməlidir ki, Azərbaycana hörmətlə davranmaq artıq şərtdir. Təh-

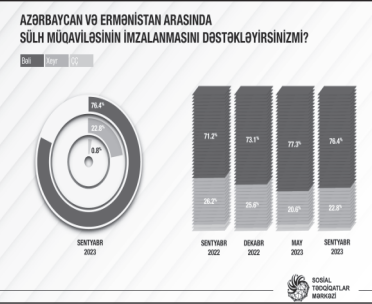
didlər, ərazi iddiaları, mifik istinadlara əsaslanan aqressiv ritorika ilə bölgədə dayanıqlı sülhün, birgəyaşayışın və mehriban qonşuluq münasibətlərinin qurulması asan olmayacaq. Azərbaycan artıq bir reallıq yaradıb. Bu reallıq həm də Ermənistanın özü üçün şansdır və Ermənistan işğal, təcavüz ritorikasına özünün gələcəyini qurban verməməlidir. Bu baxımdan, Paşinyanın devrilməsi nəyisə dəyişməyəcək, kimliyindən asılı olmayaraq erməni iqtidarı sülh müqaviləsini imzalamğa məhkumdur”.

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli simyonların “işsiz” qaldıqları üçün öz günlərinə ağladıklarını bildirdi: “Məsələ burasındadır ki, Marqarita Simonyan, Tigran Keosayan kimi ermənilər hələ də xidmət etdikləri nifrət və kin ideologiyasının iflası uğramasının, tarixi Azərbaycan torpaqlarında etnik təmizləmə və məcburi deportasiya hesabına onlar üçün “qurulan” “Ermənistan” adlı qucaq dövlətinin rüşvətçi məğlubiyyətinin yeganə səbəbkarı kimi Nikol Paşinyanı görürlər. Amma anlamırlar ki, xəstə, zəhərli erməni ultramillətçiliyinin biabırçı məğlubiyyətinin səbəbi, Azərbaycanın işğalın himayə olunmasından arxayınlaşan Ermənistan fərqli olaraq, öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün vahid və çoxşaxəli strategiya üzrə hərəkət etməsi, dünyada Ermənistan və erməniliklə olan təsəvvürləri, regiondakı reallıqları mümkün qədər dəyişə bilməsi, güclənməsidir. Ermənistan və ultramillətçi ermənilik ona görə məğlub olmayıb

ki, bu ölkənin siyasi rəhbəri Nikol Paşinyandır, ona görə məğlub olub ki, Azərbaycanın lideri İlham Əliyevdir. Simonyanın Nikol Paşinyana qarşı sui-qəsd çağırışına gəldikdə isə burada təəccüblü heç nə yoxdur. Sui-qəsd, terror ermənilərin xəstə, ultramillətçi kəsinin yeganə silahıdır. Bu xəstə təfəkkür reallığı, həqiqəti qəbul etmək iqtidarında deyil, o problemi heç vaxt özündə axtarmır. Əslində bu gün baş verənlərdə və vəziyyətin bu yerə gəlib çıxmasında ən böyük günahkarlardan biri də Marqarita Simonyan və onun kimilərdir. Məhz onların daşıyıcısı və təbliğatçısı olduğu xəstə ideologiya Ermənistanı və erməniləri indiki duruma salıb. Simonyanlar erməni xalqına həqiqəti deyənlərin məhvəinə bais olublar. Ermənistanı qonşulara qarşı ədavətdən çəkinməyə, sülhə çağıran varqəş petrosyanlar evlərinin qarşısında güllələnəndikcə onların yerini simonyanlar, keosayanlar tutub. Digər tərəfdən, Simonyan öz gününə “ağlayır”. Çünki daha Azərbaycan torpaqlarının işğalı, separatçılığın, ədavətin qızıq-dırılması üzərindən milyonlar qazana bilməyəcək. Marqaritanın və onun kimilərin bacardıqları yeganə “iş” - tərribatçılıq, tərifiqəçilik, millətlər arasında ədavəti qızıqdırmaq, nifrət toxumu səpmək, saxta tarix, yalan və böhtan xarakterli məlumatlar üzərindən təbliğat aparmaqdır. Azərbaycanın qələbəsi və öz əraziləri üzərində suveren hüquqlarını bərpa etməsi ilə simonyanlar “işsiz” qalıblar”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan cəmiyyəti sülh müqaviləsini dəstəkləyir - sorğu

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına ictimai münasibəti öyrənmək məqsədilə əhali arasında növbəti sorğu keçirib.

Rəy sorğusunun nəticələrinə əsasən, "Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasını dəstəkləyirsinizmi?" sualına respondentlərin əksəriyyəti, 76,4%-i "bəli" cavabını verib.

Respondent 22,8%-i əks mövqedən çıxış edərək, sülh müqaviləsinin dəstəkləmədiyini bildirib. 0,8%-i sözügedən istiqamətdə hər hansı fikirlə çıxış etməkdə çətinlik çəkib.

Nəticələrin gender aspektindən təhlili sülh müqaviləsinə münasibətdə əhəmiyyətli fərqin olmadığını göstərib. Belə ki, kişilərin 79,3%-i, qadınların 73,6%-i sülh müqaviləsinin imzalanmasına dəstəyini ifadə edib.

26-35 və 46-55 yaş qrupunu təmsil edən respondentlərin 70%-dən çoxu, 56-65 və 65 yaşdan yuxarı yaş qrupunu təmsil edənlərin müvafiq olaraq 87,0%-i və 94,3%-i sözügedən istiqamətdə müsbət mövqedən çıxış edib.

Orta təhsillilərin 77,4%-i, ali təhsillilərin 78,0%-i iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasını dəstəkləyib.

2023-cü ilin may ayı üzrə keçirilmiş sorğunun nəticələrinə nəzər yetirdikdə, Azərbaycan cəmiyyətində sülh gündəliyinin öz aktuallığını qoruduğunu qeyd edə bilərik. Belə ki, may ayında keçirilmiş sorğuda iştirakçıların 77,3%-i Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin dəstəklədiyini bildirmişdi. 20,6% respondent bu barədə əks mövqedə çıxış etmiş, 2,1%-i fikir bildirməkdə çətinlik çəkmişdi.

Nəticələrin gender aspektindən təhlilinə əsasən, kişi və qadınlar sülhlə bağlı bərabər səviyyədə müsbət mövqedən çıxış etmişdi.

18-24 yaş qrupunu təmsil edənlərin 76,9%-i, 65-dən yuxarı yaş qrupuna mənsub olanların 87,3%-i analoji mövqedən çıxış etmişdi.

Ali təhsillilərin 82,7%-i, orta təhsillilərin 72,2%-i Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin dəstəkləmişdi.

Sülh gündəliyinə dair cari göstəricilərin 2022-ci ilin sentyabr ayında keçirilən sorğunun nəticələri ilə müqayisəli təhlili Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin dəstəkləyənlərin sayında nisbi artımı izləməyə imkan verir. Ötən ilin sentyabr ayında Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin respondentlərin 71,2%-i ("tam dəstəkləyirəm" - 50.2%, "əsasən dəstəkləyirəm" - 21.0%) bu və ya digər dərəcədə dəstəkləmişdi. Respondentlərin 26,2%-i ("əsasən dəstəkləmirəm" 2,6%, "heç dəstəkləmirəm" 23,6%) əks mövqedən çıxış etmişdi. İştirakçıların 2,6%-i bu suala rəyini ifadə etməkdə çətinlik çəkmişdi.

Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına gender aspektindən bərabər səviyyədə dəstək ifadə edilmiş, kişilərin 74,6%-i, qadınların 72,0%-i sözügedən istiqamətdə müsbət mövqedən çıxış etmişdi.

Nəticələrin respondentlərin yaş qrupları üzrə təhlilində yaş səviyyəsi artıqca sülh müqaviləsinin dəstəkləyənlərin sayında artım qeydə alınmışdı. 18-25 yaş qrupunu təmsil edənlər üzrə bu göstərici 56,3%, 36-45 yaş qrupu üzrə 71,6%, 65 yaşdan yuxarı yaş qrupuna məxsus olanlar üzrə 91,5% təşkil etmişdi.

Ali təhsilli respondentlərin 78,3%-i orta təhsillilərin 67,3%-i Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasını dəstəkləmişdi.

Həmçinin ötən ilin dekabr ayında keçirilən sorğunun nəticələri ilə müqayisədə də cari dövrdə sülhə ictimai dəstək səviyyəsində artım müşahidə edilib. Belə ki, ötən ilin dekabr ayı üzrə sorğu iştirakçıları arasında sülh müqaviləsinin dəstəkləyənlər 73,1%, dəstəkləməyənlər 25,6% təşkil etmişdi. 1,3%-i bu suala fikir bildirməkdə çətinlik çəkmişdi.

Sülh müqaviləsinə münasibətdə kişilərin 74,6%-i, qadınların 72,0%-i pozitiv mövqedən çıxış etmişdi.

Nəticələrin təhlilinə əsasən, yaş artıqca sülh müqaviləsinin dəstəkləyənlərin sayı artmış, yəni 18-24 yaş qrupu respondentlər üzrə 56,0%-ə, 35-44 yaş qrupu üzrə 66,7%-ə, 55-64 yaş qrupu üzrə 80,5%-ə bərabər olmuşdu.

Sülhə münasibətdə ali təhsillilərin 77,1%-i, orta təhsillilərin 71,5%-i tərəfindən olmaqla müxtəlif təhsil səviyyələrini təmsil edənlərin əksəriyyəti sülh müqaviləsinə dəstəyini ifadə etmişdi.

Göründüyü kimi, ötən ilin müxtəlif dövrlərində keçirilən rəy sorğusunun nəticələri ilə müqayisədə Azərbaycan cəmiyyətində sülh müqaviləsinin imzalanmasına ictimai dəstək yüksək olaraq qalmaqda davam edir.

Sorğunun metodologiyası

Sorğunun sahə işi (məlumatların toplanılması) 2023-cü ilin 08 - 11 sentyabr tarixləri arasında icra olunub. Sorğular telefonla müsahibə formasında keçirilib və 18 yaşından yuxarı 390 respondent iştirak edib.

Sorğuda Bakı, Abşeron-Xızı, Dağlıq Şirvan, Gəncə-Daşkəsən, Qazax-Tovuz, Lənkəran-Astara, Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala, Qarabağ, Mərkəzi Aran, Mil-Muğan, Şirvan-Salyan olmaqla 12 iqtisadi rayon əhatə edilib. Respondentlərin gender bərabərliyi qorunmaqla seçmə çərçivəsi əhali sayına proporsional müəyyən edilib. Sorğuda əhatə edilmiş respondent sayına əsasən, nəticələrin xəta əmsali 95% əminlik intervalında 5% təşkil edir.

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 23-də Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarı qəbul edib. Xəbər verildiyi kimi, görüşdə regional məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Bu barədə o, Azərbaycanın lokal antiterror tədbirləri haqda danışarkən deyib.

"Hələ vaxt var, qoy Ermənistan bu fürsəti daha yaxşı dəyərləndirsin", - Fidan vurğulayıb. O, habelə Qərbi Ermənistanla bağlı daha aktual məsləhətlər verməyə çağırıb: "Əks halda, regionun reallığı ilə bağlı olmayan məsləhət

onların təşəbbüsü ilə keçirilən danışıqlarda iştirak edib və sülh danışıqlarında iştiraka hazır olduğunu dəfələrlə bəyan eləyib: "Azərbaycan üçün bu gün də bu üç format qəbul ediləndir, Azərbaycan haqlı, ədalətli mövqedə olduğu üçün hər üç format Azərbaycan üçün fərq etmir. Azərbaycanın ədalətli haqlı

Politoloq dedi ki, Ermənistan tərəfinin spikerləri vasitəsilə Azərbaycan Prezidenti və Ermənistan Baş nazirinin növbəti görüşündə irəliləyişə nail olmaq üçün tam hazır olduqlarını bəyan etməsi İrəvanın düşüüyü hazırkı durumdan irəli gəlir. Amma yenə də bunun arxasında erməni xisləti

Bakı-İrəvan sülh anlaşması yaxınlaşır? - Paşinyan, nəhayət, "A"dan sonra "B" deyəcəkmi...

Azərbaycandan "Paşinyan xarici işlər nazirini istefaya göndərsin, danışıqlar yeni nazirlə aparılsın" tələbi səsləndi

Toivo Klaar dövlətimizin başçısının Azərbaycan xalqına 20 sentyabr tarixli müraciəti, həmin müraciətdə Qarabağın erməni əhalisinin reintegrasiyası ilə əlaqədar səsləndirdiyi fikirləri və Yevlaxda Qarabağ bölgəsinin erməni sakinlərinin nümayəndələri ilə keçirilmiş görüşü müsbət qiymətləndirdiyini bildirib.

İlham Əliyev öz növbəsində Azərbaycan xalqına 20 sentyabr tarixli müraciətində Qarabağın erməni əhalisinin reintegrasiyası ilə bağlı söylədiyi fikirlərə toxunub, onların bütün hüquqlarının - təhsil, mədəniyyət, din, bələdiyyə, seçki və digər hüquqlarının təmin olunacağını bildirib. O, baş nazirin müavini Şahin Mustafayevin rəhbərliyi ilə işçi qrupun yaradıldığını, bu işçi qrupun əsas funksiyalarının Qarabağ bölgəsində sosial, humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərinin həlli olduğunu, Yevlaxda keçirilmiş görüşdə reintegrasiya məsələləri üzrə Azərbaycanın planlarının təqdim edildiyini diqqətə çatdırıb.

Prezident hazırda Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üçün regionda daha yaxşı imkanların yarandığını qeyd edib.

Yada salaq ki, Klaar Bakıdan bir gün öncə İrəvanda olub.

"Yaranmış şəraitdə Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhün əldə olunması şansları daha yüksəkdir".

Bu sözləri isə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev "Politico" nəşrinə müsahibəsində bildirib.

Öz növbəsində Türkiyə xarici işlər naziri Hakan Fidan hesab edir ki, "Azərbaycanın son addımları Cənubi Qafqazda sabitlik və tənzimləmə üçün yeni imkanlar pəncərəsi açıb".

və dəstək problemi həll etmək əvəzinə, Ermənistanla daha da kaos və göz yaşı gətirəcək".

Bəs bu mərhələdə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh anlaşmasının moderatorluğunu (vasitəçiliyi) kim edəcək - Moskva, Brüssel, yoxsa Vaşinqton? Top kimin meydanında?

Gələn həftə - oktyabrın 5-də İspaniyanın Qranada şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş keçiriləcək. Bunu Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının mətbuat xidməti bəyan edib. Məlumat görə, bundan əvvəl, sentyabrın 26-da Brüsseldə Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyevlə, bu danışıqların hazırlanması çərçivəsində Makron, Şoltz və Mişelin müşavirləri ilə görüş keçiriləcək.

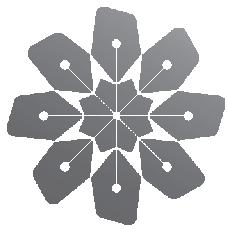
İrəvan, nəhayət, tarixi fürsəti düzgün dəyərləndirəcəkmi, Paşinyan "A"dan sonra "B" nə vaxt deyəcək?

Politoloq Murad Sadəddinov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan hər üç formatın heç birindən indiyə qədər imtina etməyib,

tərəf olması kifayət qədər əsas verir ki, istənilən platformada mövqeyimizi müdafiə eləyə bilsin. Amma Ermənistan üçün bunları söyləmək mümkün deyil. Ermənistan özünü daha çox Avropa İttifaqı və Vaşinqton formatlarında hiss edir. Paşinyan hesab edir ki, Rusiya formatında danışıqlar onun ziyanına olacaq, çünki bu gün Rusiya-Ermənistan münasibətlərində gərginlik yaşanır. Ona görə də hesab edirəm ki, Paşinyan danışıqlar üçün əsas üstünlüyü Avropa İttifaqı və ya Vaşinqton formatına verəcək. Lakin son hadisələrdə Avropa İttifaqının bizə qarşı qərəzli, beynəlxalq hüquqa uyğun gəlməyən mövqə ortaya qoyub Ermənistanı müdafiə etməsi faktı Bakının onlardan haqlı narazılığına səbəb olub. Yəqin ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı formatına öz iradəni bildirecək. ABŞ-ın dövlət katibinin xanım müavininin Senatda Azərbaycana qarşı ədalətsiz, beynəlxalq qanunvericiliyə və Azərbaycan suverenliyinə qarşı fikirlər səsləndirməsi də Azərbaycan tərəfindən qulaqardına vurulmayacaq. Şübhəsiz ki, Vaşinqton formatında danışıqlarda bu narazılığımız da ifadə olunacaq".

var: "Ermənistan bir tərəfdən danışıqlara hazır olduğunu bəyan edir, o biri tərəfdən xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasında Azərbaycana iyrenc böhtanlar yağdırır, iki xalq arasında düşmənçiliyi qızışdırır sərsəm fikirlər səsləndirir. Bu cür mövqedə olan xarici işlər naziri mövcud olduqca danışıqlarda irəliləyiş əldə etmək çətinidir. Ona görə də əgər Paşinyan sülh danışıqlarında həqiqətən maraqlıdırsa, xarici işlər nazirini istefaya göndərməlidir. Mən hesab edirəm ki, Paşinyan Mirzoyan kimi qızışdırıcı mövqedə olan adamı istefa göndərəcək və sülh danışıqları yeni bir normal xarici işlər naziri ilə davam etdiriləcək. Paşinyan 10 noyabr üçtərəfli bəyanatdan irəli gələn bütün məsələlərin həyata keçməsi üçün real addımlar atmalıdır. Ermənistan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir. Ermənistan öhdəlikləri xoşluqla yerinə yetirməlidir. Bu onun özü üçün də faydalı olar. Vaxt udmaq, yayınmaq taktikasının sonnda Ermənistanın özünə zərər vurduğuna, nəhayət, Paşinyan əmin olsa, problem həllini tapa bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Vətəndaş cəmiyyəti,
hüquqi dövlət quruculuğu**

Azərbaycan Xankəndi və ətraf bölgəni “boz zona” olmaqdan çıxarıb yurisdiksiyasına keçirir. Bununla da hüquqi dövlət quruculuğu 30 il separatizm mövcud olmuş regionda da gerçəkləşir. Artıq separatizmin atributları sökülür, hətta özləri arxivləri, sənədləri yandırır, eləcə də türk-silah prosesi davam edir. Təbii ki, demilitarizasiya bir günün işi deyil, amma sürətlə bölgə silahsızlandırılacaq.

Habelə, separatizmin qalıqları ləğv ediləcək, qondarma hakimiyyətə tabe olan strukturlar özünü buraxacaq, bütövlükdə marionet rejim demontaj ediləcək. Ardınca qondarma qurumun yerləşdiyi binadan əski parçası olan bayraqlar götürüləcək, “artsax” lövhələri, erməni dilində olan müxtəlif toponimlər yığışdırılacaq, kəsəsi, separatizmi əks etdirən bütün elementlər aradan qaldırılacaq. Sözsüz ki, bu işlər Rusiya hərbi kontingenti ilə Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının koordinasiyalı hərəkəti nəticəsində həyata keçiriləcək. Azərbaycan bölgəyə kontrol etmək hüquqi dövlət quruculuğu işini bu ərazilərdə də reallaşdıracaq. Hüquqi dövlət quruculuğundan söhbət gedirsə, sözsüz ki, burada Azərbaycan qanunları, atributları, milli valyutanın dövriyyəyə buraxılması, bank-maliyyə sisteminin işləməsi, o cümlədən kommunal xidmətlərin təchiz edilməsi nəzərdə tutulur. Beləliklə, separatçıların işğalına son qo-

yulur və erməniəilli sakinlərimiz rejimdən xilas olurlar. Eyni zamanda məhkəmə, prokurorluq və digər orqanların inzibati binaları fəaliyyət göstərəcək. Bundan əlavə, yerli əhalinin Azərbaycan pasportu daşınması istiqamətində addımlar atılacaq. Yeni postseparatizm dövrünə keçid edirik və bu mərhələdə rus hərbiçiləri ilə Azərbaycan birgə iş aparacaq. Şübhəsiz ki, sadalanan məsələlərin reallaşması Qarabağın yuxarı hissəsində hüquqi dövlət quruculuğu üçün ən vacib amillərdir. Misal üçün, iki erməni arasında şəxsi münaqişə zəminində bir insident yaşansa, hadisənin araşdırılması, istintaqı aparılmalıdır. Əlbəttə ki, bu yerdə Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları təhqiyyət aparacaq. Ümumilikdə kifayət qədər çətin və ağır bir proses gözlənilir. Çünki 30 il mövcud olmuş separatizm və terror yuvasını darımadacağın etmək, oradakı mülki erməni əhalisinin inteqrasiyası, onları inandırmaq asan

Mülki cəmiyyət, hüquq

YENİ ÜSAVAT
N 171 (8307) 26 sentyabr 2023

Xankəndidə hüquqi dövlət quruculuğu başlanır - marionet rejimi gorbagor oldu...

Separatizmin atributları sökülür, strukturları ləğv edilir, region “boz zona”dan çıxıb Azərbaycanın yurisdiksiyasına keçir

olmayacaq. Bu istiqamətdə maarifləndirmə aparılmalıdır, vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri, hüquq müdafiəçiləri onlarla görüşüb danışmalıdır. Yeni vətəndaş cəmiyyətinin üzünə böyük iş düşür. Hətta yaxın həftələrdə hüquq müdafiəçiləri, QHT sədrləri erməni sakinlərin Yevlağa gəlmiş nümayəndələri ilə danışmalar aparır, həmçinin əhali ilə görüşlər keçirə bilər. Bu, erməni sakinlərin içindəki narahatlığa da son qoya bilər. Bundan başqa,

Qarabağda yaşayacaq erməni əhalisinin zamanla gözü Azərbaycan bayrağını görməyə, hər yerdə “Stepanakert” yox, Xankəndi, “İvanyan” deyil, Xocalı yazılan lövhələrlə qarşılaşmağa hazır olmalıdır. Onlar üçün dövlət sosial-iqtisadi paket də elan edəcək. Həmçinin təhsil, dil, din, bələdiyyə hüquqları verilir. Məktəblərdə erməni dilində dərs keçiriləcək, öz dini rituallarını, bayramlarını kilsələrdə sərbəst şəkildə keçirəcəklər. Amma

heç bir küçədə, heç bir məntəqədə “artsax” lövhəsi olmayacaq. Azərbaycan Respublikasının talışlar, ləzgilər, avarlar yaşayan bölgələrində qanunlar necədirsə, azsaylı etnik ermənilər yaşayan bölgələrdə də analoji mənzərə olacaq. Amma bu məsələlərin təşkili və icrası çətin olmayacaqmı?

“Vətəndaş” İctimai Birliyinin sədri, QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin Müşahidə Şurasının üzvü Günel Səfərovanın sözləri

nə görə, nə Ordumuz, nə diplomatiyamız, nə dövlət başçımız, nə də dəyərli xalqımız “bəs?” sualını səsləndirməyə imkan verəcək: “Səbrlə və addım-addım Azərbaycanın suverenliyi tam bərpa edilir. İndi ictimai-siyasi fəal, rəhbər, vətəndaş cəmiyyətində təmsil olunan və cəmiyyətlə işləyən hər birimizə öz platformamızda, olduğumuz yerdə dövlət siyasətinə uyğun iş aparmaq düşür”. **Onun fikrincə, Azərbaycan 44 günlük müharibədə hərbi tarixində humanistliyi, mülki əhalini hədəf almadığı, nəcib qələbəsi ilə nümunə oldu:** “Lokal anti-terror tədbirləri ilə yenə də terrorla mübarizə tarixinə yenilik yazdı. Yalnız qanunsuz hərbi obyektlər nöqtə atışı ilə sıradan çıxarıldı. Terror bəşəriyyət üçün təhlükədir. Cənab Ərdoğan dediyi kimi - terroru sizi okean qorumayacaq. Yeni Azərbaycan 30 il erməni terroru ilə üzleşib və beynəlxalq aləm özünü görməməzliyə vurub. İndi isə Azərbaycan beynəlxalq hüquq normalarına uyğun, qanun çərçivəsində terrora son qoyur”.

zərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Yox, mən burada uzaq qohumdan yaxın qonşu yaxşıdır deməyəcəm, çünki bunu təkzib edən onlarla sübut var. Elə özümüzün də otuz illik müstəqillik təcrübəmiz az şey demir bu xüsusda. Məgər bu otuz ildə şimal qonşumuzun - Rusiyanın bölgədə yaratdığı problemləri həll etmək məşğul deyilikmi?

Hüseynbala SƏLİMOV

təhlükəsizliyi və hüquqları sardan narahatlıq keçirirlər...

Amma başqa bir çıxış yolu da yoxdur. Hər bir regionun problemlərini əvvəl-axır həmin regionun ölkələri həll etməlidir, əks təqdirdə, qlobal vasitəçilərin dəstəyi ilə sülh və sabitlik təmin olunanda, bu stabil və sabit olmur, buna beynəlxalq hüquq dilində “məcburetmə” deyilir. Amma bir daha deyirik ki, sülh və əməkdaşlıq region dövlətlərinin özləri tərəfindən bir zərurət kimi anlaşılanda onlar daha möhkəm və davamlı olurlar.

Elə cənub qonşumuz da bizim səylərimizə rəğmən az problem yaratmayıb bizim üçün. İndi də Cənubdakı otuz-qırx milyonluq azəri türkünün hətta mədəni haqlarını tanımadıqları bir halda, hər seçkidə bu xüsusda vədlər verib sonradan onlara əməl etmədikləri halda guya keçmiş Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilərin

Hazırda keçmiş Dağlıq Qarabağ problemi demək olar ki, tamam həll olunubdur. Amma əldə olunmuş üstünlüklərin digər dövlətlər tə-

rəfindən də tanınması və dəstəklənməsi problemi var. Burada iki müstəvi mövcuddur: qlobal və regional. Biz qlobal vasitəçilərin “söylərini” otuz ildə gördük - bəli, otuz ildə onlar otuz qarış torpaq azad etmədilər. Bunu onların əvəzində Azərbaycan özü etdi. Amma Bakının bu qələbələrinin tanınması və dəstəklənməsi problemi var ki, bunu bir daha qeyd etmək zorundayıq. Düşünürük ki, bunun da zamana ehtiyacı var və müəyyən bir zaman intervalından sonra bu da olacaq. Hələlikse ABŞ, Fransa və digər Qərb dövlətləri, o cümlədən də Avropa İttifaqı Azərbaycanın öz ərazi bütönlüyünü təmin etməklə bağlı sözlərinə ziddiyyətli

mövqelər sərgiləməklə məşğuldurlar.

Bu yaxınlarda ABŞ Prezidenti Cozef Bayden itxarla dedi ki, Ukraynaya dəstək üçün əlli dövlətdən ibarət koalisiya yaratmağa müvəffəq olmuşuq. Öz tərəfimizdən əlavə edək ki, yenə də ABŞ və Avropa ölkələri iki illik müharibə ərzində Kiyeve 60-70 milyard dollarlıq hərbi-texniki yardım göstərirlər. Bütün bunlar nədən ötrü edilir? Ondən ötrü ki, Ukraynanın ərazi bütönlüyü təmin edilsin! Bəli, belə anlaşılır ki, Ukraynaya, Moldovaya və hətta Gürcüstana dəstək vermək, Azərbaycana isə mane olmaq lazımdır! Düzür, ABŞ Fransadan fərqli olaraq bu xüsusda bir az

mülayim siyasət yürüdür, ikibaşlı olsa da, Azərbaycanın da ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini bildirir. Bugünlərdə ABŞ dövlət katibi Bakıya zəngində ziddiyyətli şəkildə olsa da, bir daha bunu ifadə etmişdi...

Amma bizə birmənalı dəstək lazımdır, biz siyasi və geosiyasi tapmacaları çözməklə məşğul olmağı sevmirik. Odur ki, nəzərlər yenə də region dövlətlərinə yönəlib. Əslində qardaş Türkiyənin daim bizim yanımızda olması yetərlidir. Amma Rusiya və İran bizim üçün problem yarada bilmək iqtidarındadır, ona görə də öz səylərimiz üçün, bir daha deyirik ki, onların da dəstəyini almaq yaxşı olardı. Bugünlərdə regi-

onal üçlüyün - Ankaranın, Tehranın və Moskvanın xarici işlər nazirlərinin görüşü keçirildi. Düşünürük ki, bu format altılığa doğru genişlənmə bilər.

Hələ bir neçə il bundan əvvəl Rusiya politoloqu Aleksandr Duqin maraqlı bir detallı qeyd etmişdi: prosesdə Türkiyə Azərbaycanın, İran Ermənistanın tərəfdarı, Rusiya isə neytral bir tərəf kimi çıxış edə bilər!

Burada bəzi məqamlar ziddiyyətli görünə bilər, məsələn, Rusiyanın neytral, İranı isə Ermənistanın tərəfində olan ölkə kimi qəbul etmək elə də asan məsələ deyildir. Amma gəlin realist olaq: ən azı bu son üç ilin təcrübəsi bunu göstərmirmi?..

(3+3) formatı nə dəyişəcək?..

Araşdırmalar göstərir ki, insanın evləndiyi yaş qurulan evliliyin keyfiyyətinə təsir edə bilər. Əlbəttə, orta məktəbdən və ya hətta kollecdən dərhal sonra evlənmək, ümumiyyətlə, yaxşı fikir deyil. Lisenziyalı klinik sosial işçi Kelsey Torgerson ailə həyatı qurmağa hazırlaşan şəxslərə deyir ki, insanlar evlənmək üçün ən azı 25 yaşına qədər gözləməlidirlər. Niyə?

Onun fikrincə, 25 yaşından əvvəl beyin tam inkişaf etmədiyi üçün insan həyat yoldaşı olaraq necə birini həyatında istədiyinə hələ əmin ola bilməz. Ən azı 25 yaşına qədər gözləmək gənc cütlüyə həm yaxşı, həm də pis vaxtlarda uyğun olub-olmadıqlarına aydınlıq gətirəcək, çətinlikləri birlikdə yaşamaq üçün vaxt verəcək.

Münasibətlər üzrə ixtisaslaşmış terapevt Veena Cullins isə bildirib ki, 28 yaşlı qadınlar özlərinə inamları, özünü dərk etməsi və həyat təcrübələri sayəsində sağlam evliliyə daha çox hazır olurlar. Digər tərəfdən, o, kişilərin 32 yaşında, yetkinləşib karyerasına başlayanda ailə qurmasının ən münasib zaman olduğunu deyir. Yəni ideal evlilik yaşının 28 və 28-dən yuxarı olduğu göstərilir.

Maraqlıdır ki, 25 yaşdan yuxarı ailə quranların 5 il ərzində boşanma ehtimalı daha aşağı yaşda evlənenlərə nisbətən 50 faiz azdır. Ailə Araşdırmaları İnstitutundan Nicholas H.Volfinger tərəfindən aparılan araşdırmaya görə, boşanma nisbətləri təxminən 30-34 yaşlarında ilk dəfə evlənen insanlar üçün ən aşağıdır.

Bəs 35 və ya daha yuxarı yaşda ilk dəfə ailə quran insanlar haqqında nə demək olar? Volfinger bu insanların bəzilərinin şəxsiyyətlərarası çətinliklər səbəbi ilə tərəf-

Evlənmək üçün ideal yaş - bəs sağlamlıq?

Sosioloq: "Bəzən oğlanlar 30-32 yaşda da evlənmək istəmir, mükəmməlçi olurlar və..."

daş tapmaqda çətinlik çəkdiyini və eyni səbəbdən boşanma ehtimalının daha yüksək ola biləcəyini təklif edir. Lakin bütün ekspertlər bununla razılaşmır. Merilend Universitetinin sosioloqu Filip Cohen qadınların 45-49 yaşları arasında ilk dəfə evləndikdə boşanma ehtimalının ən az olduğunu və boşanmanın ən vacib proqnozlaşdırıcısının olduğunu göstərən bir model təqdim edir. Təhsil səviyyəsi yüksək olanların, universitet məzunlarının boşanma nisbətləri daha aşağıdır.

Evlilik üçün ideal yaş öz yerində, bəs sağlamlıq faktoru? Məsələn, belə bir "daşlaşmış" qənaət var ki, gec ailə quran qadınların sağlam övlad dünyaya gətirmək şansı

azalır, çünki zamanla yan xəstəliklər meydana çıxa bilər, qadının reproduktivlik dövrü isə çox da böyük deyil. Şübhəsiz, xoşbəxt olmağın vahid resepti yoxdur.

"Qeyd olunan statistikaların hər birinin bir məqsəd güddüyünü düşünürəm. Çünki heç bir statistika məqsədsiz aparılmır. Xüsusilə böyük universitetlərin, institutların, araşdırma mərkəzlərinin statistikalarının hər birinin altında gizli məqsədlər var".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında **sosioloq Lalə Mehralı** bildirib. Sosioloq qeyd edib ki, qadınlar üçün 23, kişilər üçün isə 25 yaş evlilik üçün ideal dövrüdür:

"28-30 yaş arası evlilik tərfədarı olan hansısa araşdırmaçı, mütəxəssis bunu əsas-

landırmalıdır, sadəcə, şablon sözlərlə ifadə etməməlidir ki, bu yaşda evlənenlər arasında boşanmaların sayı az olur, daha dayanıqlı ailə qurulur və sairə. Bu məsələ fərddən asılı olaraq dəyişir.

Ümumilikdə 28-30 yaşında evlənen qadın ailə qurmağa gecikmiş sayılır. Hesab edirəm ki, qadın üçün ideal evlilik yaşı 23-dür. Bu yaş dövründə qadın artıq universitetin bakalavr səviyyəsini bitirir, işləmək iqtidarında olur. Bundan sonra təhsil səviyyəsini artırmaq, magistratura və digər pillələrə daxil olmaq istəyirsə, bunu ailə həyatı qurduqdan sonra da edə bilər. Ailə həyatı buna mane deyil və ətrafımızdan da görürük ki, məqsədi, məramı, hədəfi olan insan üçün heç nə

mane deyil. Sadəcə, bəzi insanlar "ailə həyatı qurdum, təhsilim və yaxud karyeram qaldı" kimi bəhanələrə sığınır. Bir daha qeyd edirəm, istəyən hədəfinə çatır.

Oğlanlar üçün isə hesab edirəm ki, 25-27 yaş evlilik üçün ideal yaşdır. Çünki oğlanlar universiteti bitirdikdən sonra iş təminatı reallaşır və sabit gəliri tənzimlədikdən sonra evlilik barədə düşünür. Bu da təxminən 25 yaş dövrünə gəlib çıxır.

Bəzən oğlanlar 30-32 yaşa qədər subay qalırlar. Bu yaşda da artıq bir çoxu evlənmək istəmir, mükəmməlçi olur, hər şeyin ən yaxşısını istəyir, qarşı tərəfə qarşı kriteriyaları, şərtləri çox olur. Eləcə də qadınlarda bu cür olur. Və bildiyimiz kimi, ideal insan yoxdur, ona görə də bəzən bu

yaşdan sonra evlilik alınmır. Buna görə həyatımızın qarşımıza çıxardığı şanslardan vaxtında istifadə etmək lazımdır. Karyerani necə inkişaf etdiririksə, ailəni də o cür inkişaf etdirməliyik".

Tanınmış mama-ginekoloq həkim Rəşad Sultan isə mövzu ilə bağlı qeyd edib: "Ginekologiya elmi baxımından evlilik və hamiləlik üçün ideal, yaş baxımından risksiz dövr 20-35 yaş aralığıdır. 20 yaş altı hamiləliklərdə erkən doğuş riski 3 dəfə artıq olur. 35 yaşdan sonra isə ümumiyyətlə yumurtalıq rezervi sürətlə azaldığına görə hamilə qalmaq qabiliyyəti də azalır.

Hamiləlikdə isə düşük, erkən doğuş, preeklampsiya, vaxtından qabaq doğuş riskləri artır. Uşaq baxımından da başda daun sindromu olmaqla, qüsurlar daha çox görülür".

❑ **Xalidə GƏRAY**
"Yeni Müsavat"

Rasile Arifqızı

Lənkəranda məktəbliyə zorakılıq edən məmur uşaq evinə direktor təyin olunub

Lənkəran icra başçısının məktəbliyə zorakılıq edən sabiq müavini uşaq evinə direktor təyin olunub. APA-nın cənub bürosunun xəbərinə görə, məktəbliyə zorakılıq etməkdə ittiham olunan Lənkəran rayon icra başçısının sabiq müavini Rasile Arif qızı Lənkəran şəhər Osman Mirzəyev adına qarışıq tipli uşaq evinin müdiri vəzifəsinə təyinat alıb.

Uşaq evinin direktoru Mehriban Səfərovanın bir qədər əvvəl tutduğu vəzifədən kənarlaşdırıldığı bildirilir.

Xatırladaq ki, Lənkəran Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısının sabiq müavini Rasile Arifqızı tərəfindən Lənkəran şəhər V.Əliyev adına 4 nömrəli humanitar təmayüllü məktəb-liseyin 9-cu sinif şagirdinə qarşı fiziki zorakılıq hərəkətlərinin edilməsi faktı ilə bağlı Lənkəran Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanıb və icra başçısının birinci müavini vəzifəsindən azad edilib.

İstintaqla Rasile Arifqızının 2022-ci il iyulun 14-də attestat verilməsi bəhanəsi ilə xidməti sürücüsü vasitəsilə şagirdi yaşadığı evə gətizdirib vəzifəli şəxs kimi xidməti səlahiyyətlərinin hüdudlarından açıq-aşkar surətdə kənara çıxaraq yetkinlik yaşına çatmadığını nəzərə almadan yeniyetmənin mobil telefonunu əlindən alıb şəxsi məlumatlarını yaxın qohumlarının mobil telefonlarına göndərməklə sonuncunun hüquqlarına və qanuni mənafələrinə mühüm zərər vurmalarına, həmçinin ona sağlamlığa zərər vurmayan bədən xəsarətləri yetirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Rasile Arifqızına Cinayət Məcəlləsinin 309.1-ci (vəzifə səlahiyyətlərini aşma) maddəsi ilə ittiham verilib.

Lənkəran Rayon Məhkəməsinin 10 oktyabr 2022-ci il tarixli hökmü ilə Rahile Arifqızına 4 min manat cərimə cəzası təyin olunub. Şirvan Apelyasiya Məhkəməsi və Ali Məhkəmə qərarı dəyişdirmədən qüvvədə saxlayıb.

Yol polisini söyən xanım sürücü həbs edildi

Sentyabrın 23-də, saat 18:00 radələrində paytaxtın Nizami rayonu, Qara Qarayev prospektində işıqforun qırmızı işığında keçən 90-VF-024 dövlət nömrə nişanlı, "Daewoo Centra" markalı avtomobilin sürücüsü saxlanılıb.

Avtosfer.az xəbər verir ki, ərazidə xidmət aparan 99-YP-279 dövlət nömrə nişanlı patrul avtomobilinin ekipajı sürücü Kənan Elşən oğlu Quluzadə barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 327.2-ci maddəsi ilə qərarlız protokol tərtib edib.

Protokol tərtib olunduqdan sonra Kənan Quluzadə bu barədə anasına məlumat verib. Az sonra 99-KJ-969 dövlət nömrə nişanlı, "KIA Soul" markalı avtomobilə gələn sürücünün anası yol polislerini izləyərək 99-YP-279 dövlət nömrə nişanlı patrul maşınının qarşısını kəsərək YPX əməkdaşlarını küçə söyüşləri ilə təhqir etməyə başlayıb. Xanım sürü-

cü YPX əməkdaşlarına qarşı təhqiramiz sözlər istifadə edərək oğluna əsassız olaraq protokol yazıldığını bildirib. Yol polisi əməkdaşları bu barədə 23-cü Polis Şöbəsinə məlumat veriblər. Hadisə yerinə yaxınlaşan Post Patrul Xidmətinin əməkdaşları xanım sürücü və oğlunu bölməyə aparıblar.

Bölmədə xanım sürücü barəsində İnzibati Xətalər

Məcəlləsinin 510-cu maddəsi ilə protokol tərtib olunub.

Həmçinin idarə etdiyi 99-KJ-969 dövlət nömrə nişanlı avtomobilə baxış keçirilən zaman nəqliyyat vasitəsinin texniki vəziyyətinə dair tələblərin pozulması, ön və arxa faralarda plyonka olduğu, arxa şüşəsilənlərin olmadığı aşkarlanıb. Onun barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 342.1.3, 342.5, 342.2.4-cü maddələri

ilə protokol tərtib olunub və avtomobil evakuator vasitəsilə duracağa yerləşdirilib.

Xanım sürücü barəsində toplanmış materiallar aidyyəti üzrə Nizami Rayon Məhkəməsinə təqdim olunub. Məhkəmə onu İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 510-cu maddəsi (xirda xuliqanlıq) ilə təqsirli bilərək barəsində 5 gün müddətində inzibati qaydada həbs qərarı çıxarıb.

Azərbaycan 3 ildir 5 məlum baza prinsipi əsasında Ermənistan sülh müqaviləsi təklif etsə də, İrəvan bundan israrla yayınır. Sülh oyunbazlığı ilə məşğul olur. Hətta altdan-altından ordusunu təzədən bərpa edib revanşist planlar qurur. Bilə-bilə ki, belə avantürist planlar erməni xalqına yalnız yeni fəlakətlər gətirəcək.

Bu arada erməni mətbuatı yazıb ki, Ermənistan İqtisadiyyat Nazirliyi Azərbaycanla ticarətə başlamaq məsələsini müzakirə edir.

“Məsələ mümkün icra variantlarının müzakirəsi və işlənilib hazırlanması mərhələsindədir”, - deyər bildirilir.

Görəsən, hansı ticari əlaqələrdən söhbət gedir, əgər Ermənistan Azərbaycanla hələ də sülh müqaviləsi imzalamayıbsa, Zəngəzur dəhlizi açılmayıbsa?

Ümumiyyətlə, belə bir sənəd olmadan iki ölkə arasında iqtisadi-ticari əlaqələr mümkünmü? Yoxsa əksinə, ticari əlaqələr sülh müqaviləsini təzələdirə, qarşılıqlı etimadı artırma bilər?

Səbiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov burada daha çox unutulmuşluğımıza vurğu etdi: “Biz erməni xislətinin nədən ibarət olduğunu yaxşı bildirdik. Lakin təəssüf ki, bunu, sadəcə, unutmuşduq. Elə bu səbəbdən də onlar 30 ildən çox zaman kəsiyində öz xislətlərini bizə bir daha “xatırlatdılar”. Nədən biz ermənilərin 1905-1907, 1914-1916, 1918-1920, 1948-1953-cü illərdə bizə yaşatdıqları soyqırımlardan heç bir nəticə çıxara bilmədik? Ona görə də 1998-ci ildən etibarən bu acıların 30 ildən çox bir dövrə yenedən yaşamağı olduq. Ermənilər bizə erməni xislətinin nədən ibarət olduğuna dair daha bir tarix dersi keçdilər. Milli yaddaşımız zəif deyil, o, sadəcə olaraq, yoxdur desək, səhv etmərik. Bu olsaydı, tarixdə eyni səhvlərin bir neçə dəfə təkrar olunmasına yol verməzdik. Bu bizim bir millət olaraq ən zəif yerimizdir. Bu qədər qırğınlardan, bu qədər amansız qətləmlərdən sonra milli birliyimizin olmaması və bir millət kimi formalaşmamağımız səbəbindən biz zaman-zaman indiki Yerevan adlandırılan İrəvandan və indiki Ermənistan adlandırılan doğma torpaqlarımızdan üzülüşüb getdik və onları ermənilərə verdik.

Türkmənçay müqaviləsindən sonra rusların İrəvandan Qarabağa erməni ailələrini köçürməsinə qarşı millətimiz adından heç kim etiraz etmədi. Ermənilərin iki yüz ildən artıqdır ki, başımıza hər dəfə gətirdikləri müsibətlərdən sonra biz bütün bunları az zaman kəsiyində unudub, onları qoynumuza almışıq. Bu ilanlar isə bizim qoynumuzda bəslənib, ayaqları yer tutan kimi yenidən bizə o zülmələri təkrar yaşadıblar. 1905-ci ildən 1988-ci ilə qədər

“Ermənistan Azərbaycanla ticarətə başlayır iddiası” - sülh müqaviləsi olmadan mümkünmü?

Fikrət Yusifov: “İki ölkə arasında zamanla müxtəlif səviyyəli əlaqələrin bərpası mümkündür”

Azər Badamov: “Sülh və əmin-amanlıq içində yaşamağımız üçün heç vaxt olmadığı kimi yeni imkanlar yaranıb”

dər bu acı tarixi hadisələr bir neçə dəfə eyni qaydada təkrarlansa da, biz bir millət olaraq ayılmamışıq. Ermənilər isə hər dəfə bizləri “yuxuya verərək” ayaqlarımızın altını qazıb, millətimizə yeni faciələr yaşadıblar.

Bu gün Qarabağ torpaqlarımızda keçirdiyimiz son antiterror əməliyyatlarından sonra aydınlaşır ki, erməni vandalları Qarabağı böyük bir bant çəlləyinə çeviriblər. Onlar əllərində olan silah-sursatın böyük bir qismini - haradasa 9/10-nu hələ təhvil verməyiblər. Bu proses gedir. Və biz onları təbii ki, sona qədər tərk-silah edəcəyik. Bu qədər silah-sursatın demək olar ki, hamısını ora rusların əli ilə, onların vasitəsilə daşıyıblar. İndi aydın olur ki, onlar üçtərəfli sazişin - erməni silahlı birləşmələrinin Qarabağ torpaqlarımızı tərk etməsinə dair bəndini nədən icra etmək istəmirdilər. Beyni yuyulmuş bu bədbəxtlər, illərlə yığıqları silah - sursatın çoxluğuna güvənirmişlər. Hətta 44 günlük müharibədən belə dərs çıxarmağı bu biçarələr bacarmadı. Başa düşmədilər ki, rusun paslanmış top-tüfəngi Azərbaycan Ordusunun təchiz edildiyi müasir silahlarla bir tərəziyə belə qoyulmaz.

İndi ermənilər bizimlə ticarət əlaqələrindən danışır. Olsun, nə qədər düşmənlər olsaq da, tarix bizi hələ ki yənə yaşamağa vadar edir. Odur ki, sülh müqaviləsi bağlandıqdan bir müddət sonra iki ölkə arasında zamanla müxtəlif səviyyədən olan əlaqələrin bərpası mümkündür. Lakin bunun indi sülh müqaviləsindən, Qarabağdan yalnız silahlı erməni tör-töküntülərinin deyil, eyni zamanda rus

“sülhməramlılarının” çıxıb getməsindən əvvəl baş tutması bizim tarixdə yeni strateji bir səhvimiz olar.

Qarabağda ermənilərə cənnət yaratmağı da düşünmək lazım deyil, qonşu rayonlarda azərbaycanlılar necə yaşayırsa, orada da ermənilər o səviyyədə yaşamalıdır. Onsuz da zaman-zaman oradan öz xoşları ilə gedəcəklər. Bunun üçün bizim dərin və uzağa hesablanmış bir strategiyamız olmalıdır.

Bir sözlə, bütün bu tarixi dərslərdən sonra biz heç vaxt demir yumruğu yerə qoymamalıyıq”.

Səbiq nazir maraqlı bir təkliflə də çıxış etdi: “Daha radikal bir təklifim isə - bu gün yetərinə yüklənmiş Bakını bu yükəndən azad etmək məqsədilə müasir şəhərsalma prinsipləri ilə tikilməkdə olan Ağdamı Azərbaycanın paytaxtı elan edib, onu böyüdərk, Xankəndi ilə birləşdirib, bununla da bir həmlə tarixi bir inqilab etmək mümkündür. Bununla da Azərbaycan üçün ən azından bir neçə global məsələ öz həllini tapa bilər. Bu, fantaziya deyil, reallaşması gerçəkdən mümkün olan və lazım olan bir məsələdir. Belə addım atılarsa, insanlarımızın zamanla Qərbi Zəngəzura da, Göyçə mahalına da, İrəvanın özünə də qayıdışı xeyli asanlaşar. Onsuz da sonda ermənilər bu torpaqlara gəldikləri kimi, onu tərk də edəcəklər. Tarix göstərdi ki, erməni xisləti ilə bu torpaqlarda yaşamaq mümkün deyil”.

Deputat Azər Badamov heç vaxt olmadığı kimi yaranan yeni imkanlardan danışdı: “Azərbaycan üç il əvvəl torpaqlarını işğaldan azad edəndə müharibənin başa

çatdığını elan etdi və Ermənistan düşmənçilik səhifəsini bağlamaqla ölkələrarası münasibətlərə yeni səhifədən başlamağı təklif etdi. Ona görə də sülh müqaviləsinin imzalanması üçün 5 əsas baza prinsipindən ibarət sülh müqaviləsinin layihəsini qarşı tərəfə təqdim etdik. Ermənistan müharibənin başa çatdığı ilk zamanlarda özünü sakit aparsa da, sonradan havadarlarının dəstəyi ilə ordusunu yeniləndirməyə və revanşizm şüarları səsləndirməyə başladı. Hətta Praqa görüşündə baş nazir Paşinyan Azərbaycanın suveren ərazilərinin bütövlüyünü parametrləri açıqlayaraq tanıdığını bildirdi. Bu da Qarabağın erməni əsilli sakinlərinin yaşadığı torpaqların da Azərbaycan ərazisi kimi tanınması demək idi. Hətta Paşinyan müxtəlif tribunallardan Qarabağın Azərbaycanın suveren ərazisi olduğunu dilə gətirdi. Amma bununla yanaşı Qarabağda hərbi mövcudluğunu davam etdirir və separatizmin yenidən qol budaq açmasına dəstək verirdi. Sülh müqaviləsinin imzalanması məsələsində isə, əsas maneə kimi Qarabağda yaşayan ermənilərin hüquq və təhlükəsizliklərinin beynəlxalq səviyyədə təmin edilməsi kimi göstərilirdi.

Azərbaycan Ordusu 19-20 sentyabrda Qarabağda lokal xarakterli antiterror tədbirləri keçirməklə separatizmin yuvasını dağıtdı və sülh müqaviləsinin imzalanmasında Ermənistanın əsas problemi kimi gördüyü erməni əsilli sakinlərin hüquq və təhlükəsizliyinin Azərbaycan dövlətinin qanunları ilə təmin olunacağını sübut etdi. İndi bu problem gündəmdən çıxıb və qısa

bir zaman kəsiyində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanacağını düşünürəm. Sülh müqaviləsinin imzalanmasından sonra Ermənistanla Azərbaycan arasında bütün sahələr üzrə əməkdaşlıq bərpa olunaçaq. O cümlədən ticarət əlaqələrinin inkişafı da baş verəcək. Biz qonşu ölkələr oldu-

ğundan birgə əməkdaşlıqla yaşamağa məhkumuq. Ölkələrimiz arasında baş vermiş düşmənçilik və müharibələr əbədi davam edə bilməz. Silahların işlənməsi heç kimə xeyir gətirmir. İndi realiaqlar dəyişib, sülh və əmin-amanlıq içində yaşamağımız üçün heç vaxt olmadığı kimi yeni imkanlar yaranıb. Ermənistanın bu imkanlardan istifadə edəcəyini və bundan sonra özünü normal münasibətləri təmin olunmuş qonşu kimi aparacağını hesab edirəm”.

□ **Cavansir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

Rusiya XİN: "Paşinyan siyasi uğursuzluqlarına görə Moskvanı günahlandırmaq istəyir"

Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan daxili və xarici siyasətdəki uğursuzluqlara görə məsuliyyətdən yayınmaq, günahı Moskvanın üzərinə atmaq istəyir. APA xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında deyilir.

XİN-in sözlərinə görə, Paşinyanın bu ilin 24 sentyabr tarixindəki çıxışı zamanı səsləndirdiyi fikirlər özündə Rusiyaya qarşı qəbul edilməz hücumları ehtiva edir.

Bəyanatda deyilir ki, XİN bütün bu iddiaları rədd edir.

Bəyanatda o da qeyd olunub ki, Paşinyan faktiki olaraq bütün keçən müddət ərzində Ermənistanın qəsdən Rusiyadan üz döndərməyə hazırlaşdığını etiraf edib. Ermənistanın Qərbin inkişafı vektoruna uyğun istiqamətləndirmək üçün atılan addımlar isə Rusiya və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) iddia edilən səhvləri ilə əsaslandırılıb.

XİN vurğulayıb ki, 2020-ci ilin payızında Rusiya və şəxsən prezident Vladimir Putinin sözləri Ermənistanın tam məğlubiyyətinin qarşısını almağa imkan verdi. Paşinyan bir neçə həftə əvvəl atəşkəsə razılaşsaydı, Ermənistanın itkisi bu qədər ağır olmazdı.

“Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda bəzən öz həyatı bahasına başa gələn fədakar fəaliyyəti Rusiyanın İrəvanla Bakı arasında sülhün əldə edilməsi naminə öz missiyasını yerinə yetirməkdə davam edən öhdəliyinin birbaşa sübutudur”, - nazirlikdən bildirilib.

“Regional məsələlərə gəlincə isə Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin 2020-ci ilin noyabrında Qarabağın statusu məsələsinə gələcək nəsillərin öhdəsinə buraxmaq barədə cəmlənən razılaşmasına əməl etmək əvəzinə, Paşinyan Qərbin öyüd-nəsihətlərinə boyun əydi.

Praqa və Brüsseldə Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tanıyan 1991-ci il Almatı Bəyannaməsi əsasında hərəkət etmək qərarını qəbul etdi və bu da 9 noyabr 2020-ci il tarixdə imzalanmış üçtərəfli bəyanatın şərtlərini, eləcə də Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin mövqeyini kökündən dəyişdirdi”, - XİN bəyanatda bildirib.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi onu da əlavə edib ki, Paşinyanın komandasının bu məsuliyyətsiz yanaşması erməni cəmiyyətinin bir hissəsində anlaşılan narazılığa səbəb olub və bu narazılıq xalq etirazlarında ifadə olunub:

“Ermənistanda baş verən etirazların Rusiya tərəfindən təşkil olunması ilə bağlı iddialar yalandır. Moskva “rəngli inqilablar” təşkil etməkdə kifayət qədər mahir olan Qərbdən fərqli olaraq, belə işlərlə məşğul olmur. Hakimiyyətin təhriki altında erməni mətbuatında əsl anti-Rusiya kampaniyası aparılır”, - bəyanatda deyilir.

MUSAVAT

Son səhifə

N 171 (8307) 26 sentyabr 2023

S
e
n
t
y
a
b
r

Avropada ən az və ən çox işləyən xalqların statistikası

2022-ci ildə Aİ-də 20-64 yaşlı insanlar üçün tipik iş həftəsi orta hesabla 37,5 saat təşkil edib. Bu bir çox insanın əmək müqaviləsində yazdıqlarından azdır.

Bu barədə Avropa Komissiyasının apardığı araşdırmada məlum olub.

Hesabat Aİ ölkələri arasında ciddi fərqlər olduğunu göstərir. Məsələn, ən uzun iş həftəsi Yunanıstanda, Polşada, Rumıniyada və Bolqarıstanda qeydə alınıb (40-41 saat).

Bunun əksinə olaraq, ən qısa iş həftəsi Niderlandda, Almaniya və Danimarkadadır (33-35 saat).

Ümumilikdə statistika belədir:

Belçika	- 36,9
Bolqarıstan	- 40,2
Çexiya	- 39,8
Danimarka	- 35,4
Almaniya	- 35,3
Estoniya	- 38
İrlandiya	- 36,9
Yunanıstan	- 41
İspaniya	- 37,8
Fransa	- 37,4
Xorvatiya	- 39,6
İtaliya	- 37,4
Kipr	- 39,5
Latviya	- 39
Litva	- 39,2

Orqanizmi cavanlaşdırən qidalar açıqlandı

50 yaşından sonra insan orqanizmində maddələr mübadiləsi ni və bəzi digər funksiyaları ləngidən proseslər başlayır. Eyni zamanda xroniki xəstəliklər kəskinləşir. Bir qayda olaraq, düzgün bəslənmənin köməyi ilə sağlamlığa müsbət təsir etmək mümkündür. Rusiyalı dietoloq Yelena Solomatina dediyinə görə, hər 50 yaşlı insan mütləq pəhrizini tənzimləməlidir.

"Xroniki xəstəliklər pis qidalanma səbəbindən ağırlaşır. Bunlar əsasən piylənmə, ateroskleroz, arterial hipertoniya, ürək-damar xəstəlikləridir", - Solomatina izah edib. O, aydınlaşdırıb ki, belə hallar tez-tez ikinci tip diabetin inkişaf riskini artırır.

"Belə təhlükəli aqibətdən qaçmaq və xəstəliyin baş vermə ehtimalını aradan qaldırmaq üçün bu xəstəliklərin qarşısını almaq mütləqdir. Bu o deməkdir ki, qənnadı məmulatları, şirniyyatlar, şəkərli soda,ət,ələcə də tərkibində zərərli yağlar olan şirniyyatların istehlakını məhdudlaşdırmaq lazımdır", - dietoloq vurğulayıb.

Həkimin sözlərinə görə, bədəni "cavanlaşdırmaq" üçün

pəhrizə aşağıdakı qidaları daxil etmək lazımdır: dəniz məhsulları, dəniz balığı, süd məhsulları, taxıl və yulaf əzməsi, bərk makaron, vitamin kompleksləri.

Bununla yanaşı, yaşlı insanlar gün ərzində yeməklərinə mütləq təzə meyvə, tərəvəz və göyərtiləvə etməlidirlər.

Fast-food mədə-bağırsağ xərcənginin inkişafına belə təsir edir

Fast-foodla bağlı əsas təhlükə onun hazırlanma üsulundadır. Bir çox qidalar yağda bişirilir ki, bu da kanserogenlərin əmələ gəlməsinə səbəb ola bilər. Nəticədə qızardılmış kartof və ya ət onkoloji xəstəliklərin yaranmasına səbəb olan bədəndə sərbəst radikalların mənbəyinə çevrilə bilər.

Bu barədə rusiyalı həkim onkoloq Anastasiya Maryenko fast-foodun mədə-bağırsağ xərcənginə necə səbəb olduğu barədə danışarkən bildirib.

"Buna görə də orqanizm üçün zərərli qidaların qəbulunu məhdudlaşdırmaq və buxarda bişirmək və ya soyutma kimi daha sağlam bişirmə variantlarına üstünlük vermək vacibdir", - deyir onkoloq bildirib.

Həkimin sözlərinə görə, fast-foodla bağlı digər problem onun yüksək kalorili olmasıdır. A.Maryenko xatırladı ki, müntəzəm olaraq yüksək kalorili qidaların qəbul edilməsi nəticəsində yaranan artıq çəki xərcəngin inkişafı riskini artırır.

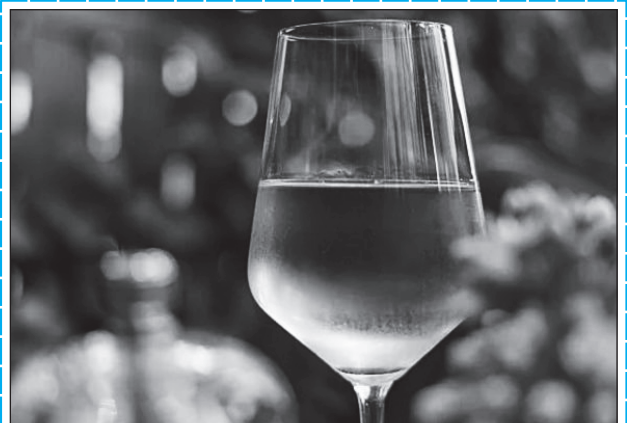
Rusiyada kişi keçmiş sevgilisinin üzərinə benzin tökərək yandırdı

Rusiyalı kişi qısqançlıq zəminində keçmiş sevgilisinin üzərinə benzin tökərək yandırdı. Fövqəladə hadisə Serpuxovda baş verib. İlkin məlumatlara görə, postsovet respublikalarından birində doğulan 49 yaşlı şəxs 38 yaşlı keçmiş sevgilisini binanın giriş qapısının qarşısında gözləyib. Mübahisədən sonra kişi qadının üzərinə benzin tökərək yandırdı və gözəndən itib. Qadın xəstəxanaya çatdırılıb və hazırda ağır yanıq xəsarətləri ilə reanimasiyadadır.

Qonşuların dediyinə görə, cütlük iki uşaq böyüdü və aralarında tez-tez qalmaqlar baş verib. Həmin şəxs axtarışa verilib. Faktla bağlı xüsusi amsızlıqla adam öldürməyə cəhd maddəsi ilə cinayət işi açılıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Tez-tez quruyan və qabıq verən dodaqlara 1%-li bor turşusu məhlulu çəkir və ya bitki yağı sürtülür.
- * Yanmış yerə yumurta ağında isladılmış əski qoyurlar. Bu, ağrını azaldır və yara daha tez sağalır. Yanmış yerə tünd çay, marqanez məhlulu da qoymaq faydalı olur.
- * Yorğunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu su ilə vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dərinə qəhvə xıltı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinə belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dırnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküüb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.

Boris Consonun oğlunun dayəsi bir qədəh şərab içdiyinə görə işdən çıxarıldı

Böyük Britaniyanın keçmiş baş naziri Boris Consonun yeni doğulmuş oğlunun dayəsi siyasətçinin həyat yoldaşı tərəfindən işdən çıxarılıb. O, dayənin Consonla birgə uşağın anadan olması şərafinə bir qədəh qızılgül şərabı içdiyindən xəbər tutub.

Bu barədə dayənin özü, 59 yaşlı zimbabveli Tereza Daus məlumat verib. O, siyasətçinin həyat yoldaşı Kerri Consonun xəstəxanadan çıxandan dərhal sonra onu işdən kənarlaşdırdığını, Dousa evdən çıxmağa hazırlaşması üçün 15 dəqiqə vaxt verdiyini, hətta yeni doğulmuş körpəni belə göstərmədiyini qeyd edib.

Dayənin sözlərinə görə, üç aylıq müqaviləyə görə Consonlar ailəsi işdən çıxma haqqına görə ona minlərlə funt-sterlinq borcludur.

Dünyada ikinci dəfə donuz ürəyi insana köçürülüb

Merilend Universitetinin alimləri ürək çatışmazlığı səbəbindən həyatı təhlükədə olan xəstəyə donuz ürəyinin transplantasiyası əməliyyatını həyata keçiriblər. Bu, dünyada ikinci analoji hal olub. Ürək çatışmazlığından əziyyət çəkən 58 yaşlı ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələri veterani Lourens Fosett əsas tibbi şərtlərə görə insan ürəyinin transplantasiyası üçün uyğun olmayıb.

O, dünyada donuz ürəyi alan ikinci xəstə kimi tarixə düşüb. Əməliyyatdan iki gün sonra kişi zarafat etməyə və stulda oturmağa başlayıb. Növbəti bir neçə həftə kritik olsa da, həkimlər xəstənin xarici orqana qarşı yaxşı immun reaksiyasını nəzərə alaraq nikbindirlər.

İspaniyada öküz kişini buynuzları ilə deşərək öldürdü

İspaniyanın Valensiya şəhərində keçirilən festivalda öküz kişini buynuzları ilə deşib və nəticədə o, aldığı xəsarətlərdən dünyasını dəyişib. Bir gün əvvəl La Poble de Farnals bələdiyyəsində keçirilən ictimai şənlik zamanı 61 yaşlı kişi öküz qaçışının qurbanı olub.

Yaralı yerli xəstəxanada təcili əməliyyat olunsada, həkimlər onu xilas edə bilməyiblər. Festival zamanı daha bir yaşlı kişi ağır yaralanıb. Öküzün buynuzları onun ayaqlarını deşib. Xoşbəxtlikdən o, ölümcül xəsarət almayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 2530

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500